



Lietuviais esame mes gimę

Sveikinu visus, atvykusius Tėvynėn. Ir sportininkus, ir žiūrovus, ir tiesiog turistus, kurie, pasinaudoję proga, keliaus per Lietuvą, lankydami gimtąsias vietas ir artimuosius. Nesijauskite čia svečiais, Jūs čia laukiami ir mylimi. Manau, kad mes, žaidynių organizatoriai, nepaliksime Jūsų vienu, nuosirdžiai Jus sutiksime ir priimsime, pasistengsime, kad Jums visiems būtų patogiu, sotu ir įdomu. Sportininkams linkiu pergalių ir aukštų rezultatų. Žaidynės - vis dėlto - sportinės!

Tikimės gero oro, linkime visiems giedrios nuotaikos, įdomių renginių, noringų pokalbių, naujų pažinčių ir draugysčių. Sveiki atvykę! Jauskitės kaip namie!

Rimas Girsks

PLSŽ organizacinio komiteto darbo grupės vadovas



Sekmadienį, liepos 30 d. po Šv. Mišių Arkikatedroje, kur bus pašventinta vėliava, prasideda V Pasaulio lietuvių sporto žaidynės.

Išvakarėse "EL" bendradarbis Petras Keidošius užėjo į Žaidynių klubą ir pakalbino Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus pavaduotoją, V PLSŽ organizacinio komiteto darbo grupės vadovą Rimą Girsks.

Pasaulio Lietuvių sporto žaidynių pradžia - lietuvių tautinė olimpiada, įvykusi 1938 metais. Kiek ir kokių žaidynių buvo nuo to laiko?

Pirmosios PLSŽ įvyko lygiai po 40 metų, kada 1978 m. išeivijos sporto organizacijos į Kanados Torontą sukvietė sportuojančius lietuvius. Nenukako Tėvynės sportininkai nei ten, nei į Čikagą, kur 1983 m. įvyko antrosios žaidynės. O štai į olimpiadą Australijos Adelaidėje jau nukrido solidi Lietuvos (tada dar LSSR) sportininkų delegacija. Ėjo 1988 metai, Pertvarkos ir Sąjūdžio sukeltos audros galingai drebino okupacijos rėžius, bet sportininkai buvo išleisti tik po kruopščios atrankos. Šios Žaidynės jau visai teisingai buvo pavadintos Pasaulio lietuvių sporto žaidynėmis. Atkūrus nepriklausomybę, džiaugsmingai ir pakiliai gimtajame krašte 1992 m.

praėjo IV žaidynės. Žaidynės nutarta rengti kas ketveri metai Lietuvoje.

- Tai, be abejo, pagyvino ir sustvirtino Lietuvos sporto organizacijų ir sportininkų ryšius bei santykius su visais sportuojančiais pasaulio lietuviais?

- Žinoma. Juk penkiasdešimt metų jokių ryšių išvis nebuvo. Mūsų Tėvynėje ir svetur gyvenusių sportininkų ryšiai buvo epizodiški, dažniausiai pačių lietuvių, įėjusių į SSRS rinktines, noru. Išeivija niekada nebuvo abejinga Lietuvos sportininkams, didžiavosi jų pergalėmis, stengdavosi juos paskatinti, apdovanoti, bent pasikalbėti. Dabar rengti tarptautines varžybas svetur, jose dalyvauti mums padeda entuziastingi, veiklūs ir pasiaukojantys mūsų "sporto ambasadoriai". Visų pirma, tai JAV gyventojai: garbusis žaidynių įkvėpėjas ir atkūrėjas, buvęs ŠALFASS'os (Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjunga) pirmininkas, Valdas Adamkus (jis vadovavo II žaidynėms), taip pat Vytautas Grybauskas, Rimas Gaška, Niujorko "Atleto" pirmininkas Pranas Gvildys, Vita Antony-Lanys. Kanadoje - tai Audrius Šileika - dabartinis ŠALFASS'os pirmininkas, Pranas Berneckas, Mindaugas Leknickas, Sigitas Krašauskas. O koks gausus ir veiksmingas mūsų

bičiulių bei pagalbininkų būrys tolimoje Australijoje! Tai Antanas Laukaitis, Algis Milvydas. Pats DBLS pirmininkas Jaras Alkis yra nuolat susirūpinęs mūsų sporto reikalais. Jis teikia pagalbą sportininkams, nuvykusiems į ūkanotąjį Albioną. Mūsų Garbės konsulas Olandijoje Romas Sinius, pats buvęs aktyvus sportininkas, Kanados studentų krepšinio komandos rezultatyvus žaidėjas, dažnai aplanko Lietuvą su vertinga labdara ir su pagalba sportininkams. Nuo jo neatsilieka ir žmona Carla.

- 74 olimpiniai medaliai, tarp kurių 27 aukso, 19 sidabro ir 28 bronzos, dešimtys pasaulio, Europos ir kitų tarptautinių varžybų čempionų, nugalėtojų ir rekordininkų medalių ir taurių, iškovotų Lietuvos sportininkų, argi nerodo, kad ir okupacijos sąlygomis jie sugebėjo siekti aukštų rezultatų?

- Mano giliu įsitikinimu, visos tos pergalės, medaliai ir taurės, nesvarbu, kad jos pelnė taškus SSRS ir jos komandoms, daro didelę garbę visų pirma Lietuvai. Tie stipriausieji ir vikriausieji mūsų tautos sūnūs ir dukros iškovojo pergalės ir Lietuvai. Pabrėžiu - Lietuvai. Ir drįstu tvirtinti: jeigu nebūtų tų anų metų olimpiadų, pasaulio, žemyno ir netgi SSRS

Nukelta į 2 psl.

Nobelio premijos laureatui - Gedimino ordinas

Liepos 26-ąją Nidos rotušėje Lietuvos Prezidentas A. Brazauskas įteikė mūsų krašte gimusiam Nobelio premijos laureatui Czesławui Miloszui Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino II laipsnio ordiną. Į svečius šis JAV gyvenantis poetas ir eseistas atvyko Prezidento kvietimu. Šių metų vasario 16 d. Cz. Miloszui buvo įteiktas apdovanojimas už nuopelnus Lietuvos mokslui, menui, kultūrai.

Per iškilmes Nidos rotušėje Prezidentas pasakė Cz. Miloszui: "Jūsų kūrybos išaukštinimas pasaulyje - didžiulė garbė ir mums. Šis ordinas - didžiausias iki šiol Lietuvoje įteiktas apdovanojimas". Prezidentas pasakė, jog tikisi, kad I laipsnio ordiną teiks tuomet, kai valstybė sustiprės. Šalies vadovas padėkojo poetui už jo neseniai lietuviškai išleistą knygą "Ieškau Tėvynės", bet atsiprašė, kad nespėjo jos perskaityti. A. Brazauskas patikino svečią, kad jo gimtosiomis vietomis netoli Nevėžio bus pasirūpinta geriau.

Apdovanojimo poeto žodžiais, "Mūsų gimimo vieta - tai didžiulė jėga. Daugelį metų buvau rašytojas emigrantas, iš šios Europos dalies pamestas Vakaruose. Išsaugojau pagarbą Lietuvai ir vaizdus, matytus vaikystėje: už pirmą pamatytą medį, už paukščius, už dainas, girdėtas prie Nevėžio krantų. Tai dažnai mane įkvėpdavo eilėms. Ilgus metus gyvenau Kalifornijoje. Ten supratau, kodėl mano pusbroliis Oskaras Milašius ieškojo mitologinės Lietuvos". "Suvokiu ir labai vertinu man suteiktą garbę - šį apdovanojimą. Pirmą kartą tokiu ordinu apdovanotas rašytojas, kuriantis lenkų kalbą. Manau, kad šį apdovanojimą pelniau už tai, kad išsaugojau atmintį", prisipažino Czesławas Milozas.

1911 m. dabartiniame Kėdainių rajone, Šateiniuose, gimusio poeto pavardė prieškarį buvo rašoma -



Cz. Milozas.

Algimanto Žižiūno nuotr.

Česlovas Milašius. 1934 m. baigęs Vilniaus universiteto teisės fakultetą, jis išvyko į Paryžių, vėliau persikėlė į Varšuvą. Karo metais dalyvavo antinacinėje lenkų rezistencijoje, o paskui buvo komunistinės Lenkijos diplomatu JAV ir Prancūzijoje. 1951 m. jis atsisakė bendradarbiauti su Lenkijos valdžia ir emigravo į Prancūziją, paskui - į JAV. Ten jis laikomas vienu geriausių poetų. Ne kartą ir ne du savo eilėraščiuose bei romane "Isos slėnis" Cz. Milozas su meile prisimindavo Lietuvą, draugauja su JAV gyvenančiu lietuvių poetu Tomu Venclova. Kartais lenkų literatai jį kaltina per dideliu lietuviškumu. 1980 m. šis poetas apdovanotas Nobelio premija. Tik po to Cz. Milozas kūryba pasiekė Lenkiją ir Lietuvą. 1992 m. poetas lankėsi Lietuvoje, "Poezijos pavasario" renginiuose skaitė savo eiles, kurios verčiamos į lietuvių kalbą, jam buvo suteiktas Vytauto Didžiojo universiteto garbės daktaro vardas.

Po apdovanojimo svečias ilsėsis Kuršių nerijoje.

Ona Mickevičiūtė

Perduotos aukos Čečėnijai

Liepos 19 d. Lietuvos Seime Čečėnijos Respublikos atstovai Vilniuje poniai Aminat Saijevai buvo perduota 2000 Lt auka, surinkta iš "EL" skaitytojų ir "EL" redakcijos.

Ponia Aminat Saijeva šiuo "EL" žygiu buvo maloniai nustebinta ir pareiškė, kad esmė glūdi ne sumos dydyje, o "EL" skaitytojų bei redak-

cijos ryžte nepamiršti čečėnų tautos jos kovų už nepriklausomybę metu. Visos Čečėnijos vardu ji taip pat prašė padėkoti visiems aukojusiems "EL" skaitytojams ir redakcijai.

Galimybę susitikti Seime su Čečėnijos Respublikos atstove Vilniuje poniai Aminat Saijeva ir perduoti aukas sudarė Seimo narys Algirdas

Endriukaitis, kuris taip pat yra Tarptarptamentinių ryšių grupės su Čečėnija koordinacinės tarybos pirmininkas.

Poniai Aminat Saijevai "EL" surinktas aukas perdavė Vl. Dargis, "EL" vyriausiasis redaktorius.

Poniai Čečėnijos Respublikos Atstovai Vilniuje
1995 m. liepos 18 d.

Didžiai Gerbiamoji Ponia, Prašau priimti 2000 Lt auką Čečėnijos Respublikos nepriklausomybės labui. Jos buvo surinktos per "Europos lietuvis" savaitraštį.

Iš Didžiosios Britanijos aukoję: I. Eidukas - 100 sv.; V. M. Žemaitis - 30 sv.; D. Adams - 4 sv.; R. Ashworth - 5 sv. ir B. Drevinskas - 15 sv.

Iš Kanados aukoję: Sisters of Immaculate Conception - 100 dol. ir Montrealio "Aušros Vartų" parapija - 268 Lt.

Iš Lietuvos aukoję: "Europos lietuvis" redakcija - 487 Lt.

Vladas Dargis
"Europos lietuvis"
vyriausiasis redaktorius

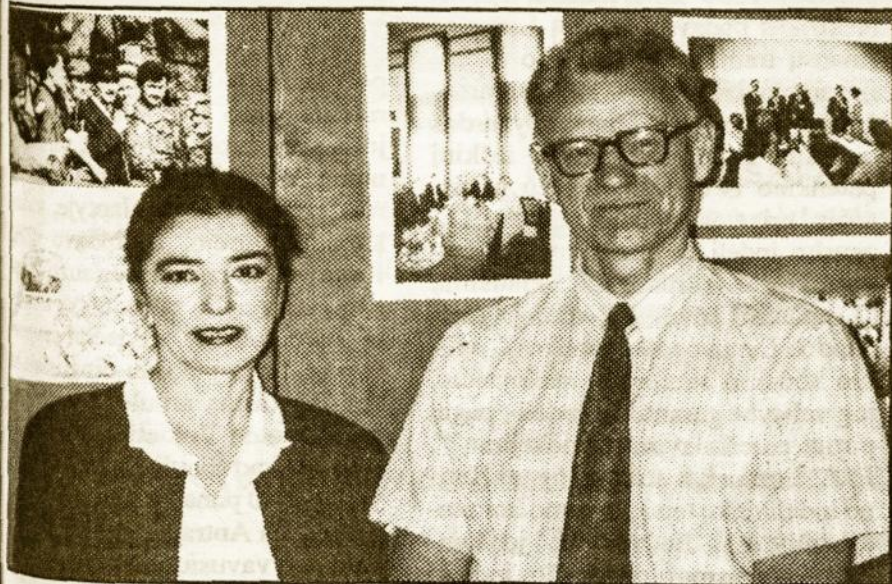
Britų advokato pretenzijos Lietuvai nepripažintos

Kaip "EL" iš Londono pranešė redaktorė Erika Umbrasaitė, Didžiosios Britanijos High Court of Justice (Aukščiausiasis teisingumo teismas) praėjusią savaitę patvirtino Lietuvos ambasados Londone ir advokato iš Didžiosios Britanijos R. R. Watsono susitarimą, kad britų advokatas atsisako pretenzijų į 229 200 svarų sterlingų ir delpinigių nuo šios sumos, kurią Britanijos teismo sprendimu jam turėjo sumokėti Lietuvos Respublika.

Lietuvos spaudoje prieš metus

buvo rašyta, kad 1993 m. rugsėjo 6 d. advokatas R. R. Watsonas Anglijos Aukščiausiąjame teisingumo teisme laimėjo bylą prieš Lietuvos Respubliką. Pasak advokato, Lietuvos vadovybės atstovai Londone tarėsi su juo, kad šis imsis 2,96 tonų (90 mln. svarų sterlingų vertės) lietuviško aukso, tarpukario metais saugoto Didžiojoje Britanijoje, paieškų. R. R. Watsonas teigė šį darbą atlikęs ir pateikęs sąskaitą už savo

Nukelta į 3 psl.



Aminat Saijeva ir Algirdas Endriukaitis Lietuvos Seime.

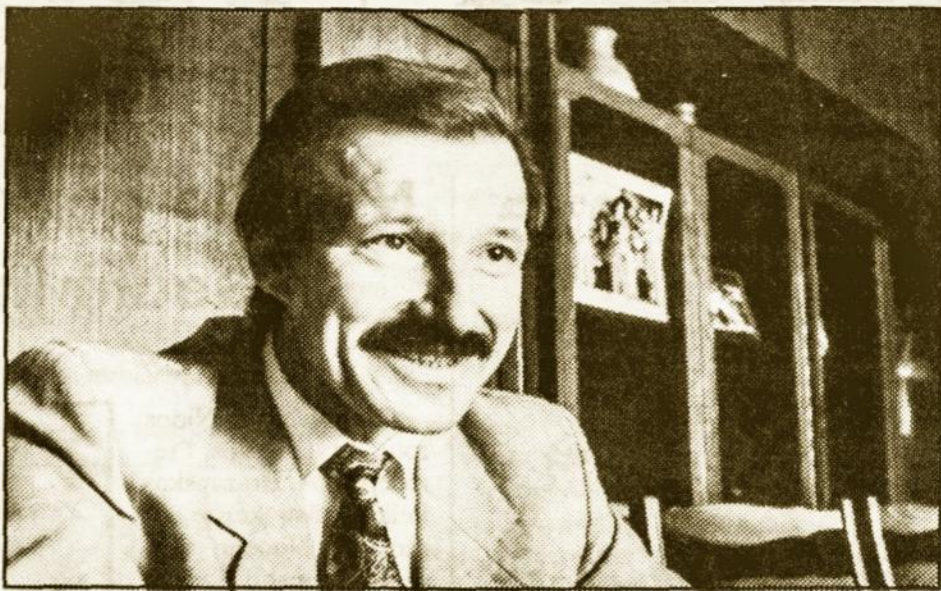
Lietuviais esame mes gimę

Atkelta iš 1 psl.

čempionų, prizininkų ir rekordininkų, tų visų taurių ir medalių, planeta Žemė apie Lietuvą žino daug mažiau negu dabar. Be abejo, R. Ubarto auksas ir 12 mūsų krepšininkų bronzos medalių, parvežtų iš Barcelonos, mums patys brangiausi, nes jie laimėti po trispalve Nepriklausomos Lietuvos vėliava. Bet argi nuo to nublinksta krepšininkės A. Rupšienės ir rankininkės A. Nenėnienės keturi aukso medaliai, argi menkesni yra irklautojo V. Česiūno, dviratininko G. Umario, boksiningo D. Pozniako, slidininkės V. Vencienės ir kitų mūsų olimpiečių visų spalvų apdovanojimai? Aš - pats buvęs aktyvus krepšininkas ir man itin brangios pergalės, iškovotos krepšinio aikštėje. Be abejo, šių pergalių šaknys veda mus į tuos laikus, kai krepšinio abėcėlės mus mokė ir pirmuosius Europos čempionų vardus Tėvynei iškovojimo mūsų narsieji pirmtakai išeiviai P. Lubinas, L. Baltrušas, F. Kriaučiūnas, P. Talzūnas, M. Ruzgys, J. Jurgėla. Tikriausiai čia nereikia pamiršti ir mūsų legendinio Stepono Dariaus, įmetusio pirmuosius kamuolius į lietuviškąjį krepšį. O ir pirmasis mūsų nacionalinės krepšinio rinktinės vyriausiasis treneris buvo Amerikos lietuvis - neužmirštamasis K. Savickas. Jeigu nebūtų Kauno "Žalgirio" krepšinio komandos, triskart iškovojusios SSRS čempiono vardą, jos sunkių ir įspūdingų pergalių prieš stipriausias tuo metu galingos krepšinio valstybės komandas, kažin ar mes būtume prieš trejetą savaičių taip entuziastingai sutikę ir Nepriklausomos Lietuvos krepšininkus, parvežusius iš Atėnų Europos sidabrą?

- Kaip Jums atrodo, ar Atėnų sidabras nėra dar vienas paliudijimas to, kad mūsų sportas pradeda kopti iš "duobės", kurioje istūmė neapgalvotos sporto "novatorių reformos"?

- Atrodo, kad ir taip, ir anaip. Iš pradžių buvo padaryta klaidų, kurių pasėkas mes dar ilgai jausime. Pirmiausia - tai dėmesio ir rūpesčio sto-



Rimas Girsks.

ka sportininkų pamainai. Atėnų sidabras, kaip ir Barcelonos bronzos, vis dėlto dar iš seno įdirbio. Dabar labai trumpas lygiavertės pamainos suolelis. Kai kam mes dar neturime naujų pakaitų, kuriems išauginti prireiks 2-4 metų. Beje, kalbu ne tik apie krepšinį. Ir vis dėlto manau, kad mūsų krepšinio entuziastų keliama antrosios "svajonių komandos" idėja nėra iš pirmo lauzta.

- Tam, be abejo, padės ir pati Žaidynių geografija. Juk jų arena - visa Lietuva.

- Žaidynių šūkis - žinomos dainos žodžiai: "Lietuviais esame mes gimę". Vadinasi, siekiame, kad jų dalyviai būtų visi mūsų tautiečiai, nesvarbu, kur jie gyvena. Žaidynės, tiesa, sporto, bet ne tai svarbiausia. Svarbiausia, kad žaidynių dalyviai labiau suartėtų, pabendrautų, artimiau pažintų vienas kitą, o gal net susimylėtų ir naujas šeimas sukurtų. Manau, kad lietuvių sėkmingiausiai galima palaikyti dainuojant, šokant, sportuojant! Mus kritikuoja, kad leidžiame tokius pinigus Dainų šventėms, sporto žaidynėms, įvairiems festivaliams ir kitokiems kultūriniais subuvimams. Man atrodo, kad net šiuo sunkmečiu šioms renginiams leidžiami pinigai nėra jau tokie dideli. Jie grįž su kaupu, kadangi tūkstančiams širdžių sužadinsime lietuvių, gal net jų grąžinsime. Pri-

minsime tikrąsias tautos šaknis. Grįžę į savo gyvenamąsias vietas, žaidynių dalyviai grąžins tą skolą savo protais, savo mintimis, žiniomis ir ryšiais. Vadinasi, nebus pinigų, dykai išmestų į balą.

- Sporto Žaidynės lydės gausi ir turininga kultūrinė programa?

- O taip. Į sportininkų kvietimą noriai atsiliopė geriausi šalies meno kolektyvai, atskiri meno meistrai. Kultūrininkai parengė Žaidynėms specialias naujas programas. Kiekviena varžybų diena baigsis vakaronėmis. Į "Gražiausios pasaulio lietuvių rinkimus savo gražuoles atsiuntė Žemaitija, Aukštaitija, Suvalkija, JAV, Australija, Vokietija, Sankt Peterburgas, Sibiras ir kitų lietuvių apgyventų vietovių išeivijos sambūriai. Pasaulio lietuvių sporto vadovų kongrese bus aptariama Žaidynių ateitis, būsimosios olimpiados.

Siekiame, kad tai būtų sporto ir kultūros žmonių bendravimo, draugystės šventė.

Ypač mes laukiame Lietuvos sporto veteranų. Veteranų grupės taipogi ir rungtyniaus. Kaip rodo paraiškos, daugiausia su savo bendraminčiais nori pasigalynėti lauko ir stalo tenisininkai. Uždarę Žaidynes, visi jų dalyviai bus pakviesti vakaronei į Kauno sporto Halę - auksinio 1939 m. Europos čempionato liudininkė.

Keliais sakiniiais

□ Telšiuose paminėtas mirusios Australijos lietuvių dailininkės Sofijos Dainos Bernotienės atminimas. Žemaičių "Alkos" muziejuje paminėtas iš Viešvienių parapijos kilusios modernistinės pakraipos dailininkės, kuri gyva būdama žadėjo padovanoti Telšiams savo kūrybos darbų, atminimas. Dailininkės sesuo Rūta Cimerman prieš metus padovanojo muziejui paveikslą "Tėvo portretas".

□ IV sporto žaidynėms skirta moneta. Liepos mėnesį Lietuvos bankas išleido 10 tūkst. egzempliorių 10 litų nominalo proginę monetą, skirtą V pasaulio lietuvių sporto žaidynėms.

□ Knyga apie pasaulio lietuvių sporto žaidynių istoriją. Liepos 21 d. Vilniuje pristatyta visiškai nauja žinomos sporto žurnalistės Romos Grinbergienės knyga "Nuo Lietuvos iki Lietuvos". Tai gausiai iliustruotas 122 pusl. leidinys, kuriame aprašoma lietuviškojo sporto istorija nuo 1938 m. tautinės olimpiados iki šių dienų. Leidinį parėmė Lietuvos akcinis inovacinis bankas, Lietuvos krepšinio lyga, "Baltijos televizija".

□ Š. Marčiulionis statysis namą. Liepos 20 d. Vilniaus miesto valdyba nutarė neaukciono tvarka parduoti žymiam krepšininkui Š. Marčiulioniui 880 kv. m žemės sklypą Raitininkų gatvėje, kur sportininkas norėtų pasistatyti gyvenamąjį namą.

□ Seimo nariai lankėsi Maskvoje. Delegacija, vadovaujama Seimo pirmininko Č. Juršeno, liepos 24-26 dienomis su oficialiu vizitu lankėsi Rusijos sostinėje. Lietuviai susitiko su Valstybės Dūmos, Užsienio reikalų ministerijos atstovais, su Pramonės ir prekybos rūmų prezidentu, Maskvos meru, užsienio ekonominių santykių ministru, kalbėjosi su Lietuvos ambasados Maskvoje darbuotojais ir Maskvos lietuviams. Bendrija neturi patalpų, jos reikalingos ir naujai mokyklai. Perduotas Lietuvos Prezidento kvietimas prezidentui B. Jelcinui apsilankyti Lietuvoje. Sužinota, kad rengiamas Rusijos premjero vizitas į Lietuvą.

□ Lietuvos bankas gaus paskolą iš Olandijos. Lietuvos akcinio inovacinio banko (LAIB) vadovai, apsilankę Olandijos ING, ABN AMRO

bankuose, pasirašė sutartį dėl naujos kredito linijos atidarymo. Pirmiausia LAIB gaus 1 mln. JAV dolerių paskolą, paskui suma gali būti padidinta.

□ Sumažinta terminalo "Būdinga nafta" kontrakto kaina. Po derybų su JAV bendrove "Fluor Daniel" užsienio ekspertais kontrakto su šia bendrove kaina sumažinta 4,5 mln. JAV dolerių. Būsimasis kontraktas įvertintas 16,5 mln. dolerių, bet galutinai tai nustatys Lietuvos Vnyausybė. Ekspertų nuomone, dabartinė kaina yra reali ir priimtina.

□ Rietave - paminklas žuvusiems žydams. Liepos pabaigoje išeivio Lietuvos, JAV gyventojų N. Kac pastangomis ir lėšomis Rietave atnaujinto paminklas žydų genocido aukoms: pasaulinio garso Lietuvos rabinui Š. Fondilerui ir ritualiniam apeigų meistrai A. Rabinovičiui. Gedulingas kalbas pasakė rabinas Ben Čalom Krinsky, Rietavo klebonas Č. Degutis.

□ Maišas padirbų Vokietijos markių. Liepos 25 d., turint žinių, kad įtariamieji siūlė tam tikriems asmenims pirkti 150 tūkst. markių, Klaipėdoje sulaukė penki nusikaltėliai su įkalčiais - didžiule suma padirbtų markių, ginklais ir narkotikais. Rasta 100 tūkst. 100 markių vertės banknotų, kurie padirbti labai meistriškai - su vandens ženklais, metalo siūleliais, tačiau visų jų numeriai vienodi.

□ Sprogimas "Dienos" dienraščio redakatoriaus R. Tarailos namuose. Liepos 26 naktį, apie 23 val. 30 min. Vilniuje, M.K. Čiurlionio gatvėje buvo susprogdinti du įtaisai prie namo, kuriame gyvena "Dienos" savaitraščio vyriausiasis redaktorius "Gimtojo krašto" savininkas, buvęs "Respublikos" dienraščio steigėjas, žurnalistas Rytis Taraila. Jo butas yra antrame aukšte, o pirmajame įsikūrusi JAV agentūra, kurioje sprogimas sulaužė lango rėmus, sudaužė kompiuterius ir kitą aparatūrą, baldus, sienas. Apsaugos darbuotojų buvo kitame namo gale ir nenurimę. Kiemą stovėjęs R. Tarailos "Mercedes" kiek apgadintas. Per antrąjį sprogimą vos nežuvo R. Tarailos žmona Zita. Kol kas jokių žinių apie sprogimo organizatoriaus neturima.

SEPTYNIOS DIENOS

Kariuomenė - tik simbolis

"Lietuvos aidas" 07 19 spausdino straipsnį "Baltijos valstybių armijos: pasipriešinti įstengtų tik lietuviai", parengtą pagal užsienio spaudą.

Trijų Baltijos valstybių ginkluotosios pajėgos yra atgaautos nepriklausomybės simbolis. Tačiau karinė jų reikšmė labai ribota. Jos gali tik simboliškai trumpai pasipriešinti masiškam Rusijos tankų įsiveržimui. Jų karinė reikšmė kadrinės oro desanto kariuomenės arba jūrų pėstininkų įvykdyto perversmo atveju irgi gan abejotina. Visose trijose valstybėse kalba, kad jeigu užpultų pranašesnės prieš pajėgos, reikėtų pradėti partizanų karą. Tačiau paradoksalu, kad tokiame karui nesirengiama ir kad tos valstybės nori turėti "normalias" armijas... Visose trijose valstybėse ginkluotosios pajėgos kuriamos visų pirma kaip nepriklausomybės simbolis. Straipsnyje pažymima, kad nors Lietuva neturi nei tankų, nei artilerijos, nei karo lėktuvų, ji iš trijų Baltijos valstybių vis dėlto įstengtų pasipriešinti stipriausiai.

"Protesto mitingas Akmenėje"

Apie tai Aldonos Bačiulienės straipsnis "Lietuvos aide" 07 19.

Sekmadienį po šv. Mišių tūkstantinė minia susirinko Akmenėje prie Nepriklausomybės paminklo. Ten įvyko miesto Sąjūdžio klubo ir Tautininkų sąjungos organizuotas mitingas dėl Seimo ir Vyriausybės praigaistingos politikos, skurdinant Lietuvos žmones, be paliovos didėjančių kainų už maisto produktus ir komunalinius patarnavimus. Susirūpinę žmonės kalbėjo, kad vis labiau grimztama į skurdą ir neviltingą, kad nei Prezidentas, nei Vyriausybė negina paprasto žmogaus interesų. Vieninai pasmerktas valdančiosios LDDP partijos ir Vyriausybės nesugebėjimas vadovauti, dėl ko vis labiau smunka gamyba, didėja nedarbas. Protesto laiške Seimui ir Vyriausybei akmeniškiai pareikalavo nedelsiant panaikinti Vyriausybės patvirtintas nerealias kainas už šildymą, vandenį ir elektros energiją. Mitingo dalyviai pareiškė nepasitikėjimą premjeru A. Šleževičiumi. Jei nebus atsižvelgta į esminius protesto reikalavimus, grasinama vykti prie Seimo

rūmų ir reikalauti dabartinės valdančiosios partijos ir A. Šleževičiaus atsistatydinimo.

Jaunujų fizikų pasiekimai

"Antradienį iš Australijos grįžo Vilniaus 7-osios vidurinės mokyklos fizikos mokytojos Danutės Usontės vadovaujama penkių jaunuolių grupė, dalyvavusi tarptautinėje Jaunujų fizikų olimpiadoje" - parašyta "Dienoje" 07 20 Aido Žaliuko straipsnyje "Bronzos medalis gabiam moksleiviui".

Šiomet pasaulio jaunieji fizikai susirinko į Australijos nacionalinį universitetą, esantį netoli šalies sostinės, kur nuo liepos 5 iki 12 dienos laikė sunkų egzaminą. Geriausiai šioje olimpiadoje pasirodė Kinijos fizikai - visi penki jaunuoliai užėmė pirmąsias vietas. Iš mūsų šios geriausiai pasirodė Vilniaus licėjaus auklėtinis Danielius Rutkauskas, kuris gavo bronzos medalį. Neblogų rezultatų pasiekė ir kaunietis Tomas Juknevičius, užėmęs ketvirtąją vietą. Pasak D. Usontės, bronzos medalis - aukščiausias laimėjimas, kurį iki šiol fizikos olimpiadose yra pavykę pasiekti lietuviams. Straipsnyje pažymima, kad kelionę iki Australijos ir atgal dalyviams apmokėjo JAV lietuvių fondas, skirtas gabiems vaikams remti.

Finansų ministerija atsiskaito už banką

Lietuvoje bankrutuojantys bankai nusineša į nebūtį ir piliečių indėlius. Tačiau, atrodo, indėlininkams atsiveria netikėta galimybė atgauti savo pinigus. Apie tai "Respublikos" 07 22 straipsnyje "Aukšta įtampa".

Kaunietis Edvardas Albinas Lazauskas, dirbantis AB "Dirbtinis pluoštas" aukštos įtampos įrengimų elektriku, sukėlė "aukštą įtampą" Lietuvos finansų ministerijai. Negailestingai atgauti 1993 rugpjūčio 16 d. bankrutavusiam "Sekundės bankui" patikėto 1000 DM indėlio, narsus elektrikas padavė į teismą Lietuvos finansų ministeriją, pasak jo paties, negarantavusią jo markių saugumo, ir bylą laimėjo! Vilniaus apygardos civilinių bylų kolegija jo ieškinį patenkino iš dalies: Finansų ministerija privalės grąžinti E. A. Lazausko indėlį be palūkanų. Į "Respublikos" žurnalistės klausimą "Kaip Jums šovė į galvą idėja pasiūlyti Lietuvos Respublikos Civilinio kodekso straipsniu, skelbiančiu, jog valstybė garantuoja indėlių pagal pirmą pareikalavimą išmokėjimą?", E. A. Lazauskas atsakė, jog tai Kauno indėlininkų teisių gynimo komiteto siūlymas. Jie parinko jo kandidatūrą teismui dėl mažo indėlio (didesniam - didesni mokesčiai teis-

me). Laikraštyje pažymima, kad indėlininkai jau suskato rašyti pareiškimus, ir klausima, iš kur Finansų ministerija sėmsis milijonų?

"Šiauliai: sode rasti vokiečių karių palaiką"

Skelbia Ričardo Vitkaus straipsnis "Lietuvos rytu" 07 24.

Šiaulių archeologai ilgai darbovo Šiaulių Klevų gatvėje esančio namo sode. Čia, namo savininko nurodytoje vietoje, jie aptiko penkių vokiečių karių palaikus, palaidotus prieš 51 metus. Archeologus pasikvietė patys namo savininkai, panorę parduoti namą ir šalį po esantį sodą. Paslaptį apie sodą po kriaušės palaidotus vokiečių karių palaikus namo šeimininkai paveldėjo iš giminaitės, 1957 m. pirkdama namą. Vietą, kur buvo palaidoti kareiviai, jie laikė paslaptimi, tačiau kapą prižiūrėjo, sodindavo geležis. Kapavietėje rasti nerodantys amuletai rodo, kad šie vokiečiai savo tėvynėje buvo laikomi dingusiais be žinios. Rastus amuletus archeologai išsiuntė į Vokietiją. Straipsnyje rašoma, kad Šiaulių apylinkėse dar yra apie 40 panašių kapaviečių, kuriose ilsisi Antrajame pasauliniame kare dalyvavusių vokiečių palaikai.

V. Dimas

Vyriausybėje

► Lietuvos Ministro pirmininko liepos 19 d. potvarkiu Lietuvos banko valdybos pirmininkas Kazys Ratkevičius paskirtas Tarptautinio valiutos fondo valdytoju iš Lietuvos pusės. Pakaitiniu valdytoju paskirtas Finansų ministerijos sekretorius Algimantas Križinauskas, o Pasaulio banko grupės organizacijų valdytoju - finansų ministras Arnoldas Šarkinas, pakaitiniu - Lietuvos banko valdybos pirmininko pavaduotojas Jonas Niaura.

► Liepos 20 d. spaudos konferencijoje Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sekretorius V. Žiukas pranešė, kad Vyriausybė priėmė nutarimą, pagal kurį Lietuvos gyventojams, turintiems mažas pajamas, bus kažkiek atlyginamos išlaidos gyvenamųjų patalpų šildymui ir karštam vandeniui. Sekretoriaus teigimu, tokių remtinų žmonių šalyje gali būti per 40 proc.

► Vyriausybė išplatino pareiškimą, kuriame teigiama, kad 1992 m. dirbusi vyriausybė buvo nustačiusi net 10 kartų mažesnius ir už savikainą šilumos energijos tarifus, todėl dabartinė vyriausybė paveldėjo apie 100 mln. JAV dolerių skolų už energetikos išteklius. Jas teko neatidėliotinai grąžinti, kad nebūtų nutrauktas dujų ir branduolinio kuro tiekimas. Pareiške rašoma, kad per 2-3 metus teko išlyginti kainų neatitikimus energetikos ūkyje, kuris gali normaliai veikti tik esant tikroms visų rūšių energijos kainoms. Kadangi Lietuva įsiveža 95 proc. kuro, jo kaina ir nuemia energijos kainą šalyje, aiškina pareiškime.

► Liepos 21 d. Lietuvos užsienio reikalų ministerija (URM) gavo Rusijos ambasados Vilniuje atsakomąją notą (birželio 23 d. URM pareiškė protestą dėl savavališkų Rusijos karo lėktuvų skrydžių virš Lietuvos birželio 22-23 naktį), kurioje rašoma, kad du Rusijos lėktuvai, birželio 22 ir 23 d. be leidimų skridę per Lietuvos oro erdvę, negalėjo grįžti į Rusijos aerouostą "dėl blogų meteorologinių sąlygų ir kuro trūkumo". Rusija pranešė, kad lėktuvų vadai nubausti, o Rusijos gynybos ministerija ėmėsi atitinkamų priemonių, kad tokie pažeidimai nepasikartotų.

► Liepos 24 d. Vyriausybės nutarimu numatyta sugriežtinti juodųjų metalų supirkimo taisykles. Didžiausi apribojimai įvedami gyven-

tojams. Leidimai verstis juodųjų metalų supirkimu nebebus išduodami, o iki šiol juos turėjo 14 įmonių. Dvi jau yra išpėtos, kad neteks leidimų už metalų supirkimo taisyklių pažeidimus. Leidimas vieneriems metams supirkti juoduosius metalus kainuos 25 tūkst. litų, leidimas supirkti metalus ir gaminti produkciją - 2 tūkst. Lt.

► Vyriausybė garantavo Danijos Den Danske bankui už tai, kad jis dešimčiai metų suteiks 7,154 mln. Danijos kronų beprocentinę paskolą "Litimpex" bankui. Lėšos bus skirtos valstybinei įmonei "Lietuvos dujos".

► Liepos 26 d. Vyriausybės posėdyje svarstyta apie 40 klausimų. Priimtas nutarimas, kad įmonėms - pridėtinės vertės mokesčio (PVM) mokėtojams - importavusioms ilgalaikį turtą, importo PVM bus įskaitomas vietos valstybinėse mokesčių inspekcijose, joms pateikus PVM mokėtojo deklaracijas. Tai turėtų paspartinti investicijas į Lietuvos ūkį. Taip pat Vyriausybė nutarė nusiųsti Lietuvos kariuomenės 40 karių į JAV šių metų rugpjūčio 6-28 dienomis vyksiančias JTO taikos palaikymo operacijų vykdymo pratybas.

Vyriausybės posėdyje patvirtinta 1995 m. liepos 4 d. Nikosijoje pasirašyta Lietuvos ir Kipro vyriausybės sutartis dėl abipusio vizų režimo panaikinimo.

► Lietuvos ministras pirmininkas A. Šleževičius, atstogaujantis Čikagoje, susitiko su lietuvių bendruomenės atstovais. Liepos 23 d. į Pasaulio lietuvių centrą jo pasiklausyti susirinko per 300 žmonių. Svečią pristatė dr. K. Bobelis. Jam pareiškus, kad buvusioji vyriausybė padariusi daug žalos nevykusiomis reformomis, auditorijoje susirinkę lietuviai ėmė garsiai šaukti ir protestuoti. Tik jiems nurimus, premjeras pasakė, jog gaila to laiko, kuris sugaištas bandant išsiaiškinti, kas daugiau prisidėjo prie Lietuvos išlaisvinimo, kurie lietuviai geri, o kurie - blogi. Svečias kalbėjo pusantros valandos: apie mafiją, kyšininkavimą, paaiškino keitimus ministrų kabinete. Pasak jo, lito susijimas su doleriu yra teisingas, o bankų sistema Lietuvoje - stabili. Susirinkusius žmones jis pavadino labai kvalifikuota auditorija, persunkta susirūpinimu Lietuvos ateitimi.

Ona Mickevičiūtė

Britų advokato pretenzijos Lietuvai nepripažintos

Atkelta iš 1 psl.

teisines paslaugas. Tiesa, rašytinės sutarties dėl darbo apmokėjimo nebuvo. Tačiau britų teismas sutarties pagrindu pripažino žodinį susitarimą ir patenkino R. R. Watsono ieškinį.

Lietuvos valdžios atstovai nepripažino britų advokato pretenzijų ir ignoravo oficialų kvietimą į teismą bei jo posėdžiuose visiškai nedalyvavo.

Kadangi Lietuvos valdžia nepripažino ir paties britų teismo sprendimo, R. R. Watsonas 1994 m. vasarą vėl kreipėsi į Didžiosios Britanijos teismą su ieškiniu, kad nusprendis dėl 229 200 sv. sterlingų ir delspinigių būtų įgyvendintas. Britų advokatas, konsultuojamas Vilniaus advokatų firmos "Lideika, Petrauskas, Valiūnas ir partneriai", siūlė areštuoti Lietuvos valstybei priklausantį turtą, esantį Didžiojoje Britanijoje.

Kadangi spręsti reikalus toliau

buvo pavesta Lietuvos ambasada Londone, jos atstovai buvo kviečiami į teismo posėdžius, kuriuose jie turėjo patvirtinti, kokį turtą Didžiojoje Britanijoje turi Lietuva.

Kadangi Lietuvos ambasados pastato areštuoti nebuvo galima, nes ji "gina" diplomatinio neliečiamumo statusas, arešto pavojus grėsė mūsų šalies laivams, atplaukiantiems į Didžiosios Britanijos uostus, taip pat ir Britanijoje saugomam Lietuvos auksui. Kaip teigė ambasados atstovas, Lietuva šioje byloje būtų tikrai pralaimėjusi. Tad buvo nuspręsta pasinaudoti ignoravimo politika: nedalyvauti teismo posėdžiuose, nepriimti R. R. Watsono laiškų.

Padedama savo advokatų iš firmos "Paisner and Co", Lietuvos ambasada pateikė kontrieškinį R. R. Watsonui dėl neteisėtų pretenzijų ir perdavė jį Aukščiausiam teisingumo teismui.

Jis paskyrė naujojo ieškinio nagrinėjimą šių metų spalio 2 d. Ta-

čiau R. R. Watsonas, išnagrinėjęs kontrieškinį pats, nusprendė atsakyti tolimesnės kvotos, nes nujautė galįs pralaimėti.

Abi pusės susitarė dėl "lygiųjų". Lietuvos ambasada sutiko sumokėti R. R. Watsonui 142 svarus už pašto išlaidas. (Tiesa, britų advokatas pretendavo į 700 sv.) Tokį susitarimą patvirtino ir teismas.

Tad ši byla, per aplaidumą galėjusi Lietuvai kainuoti beveik 400 000 sv. sterlingų (tokia suma buvo susidariusi su delspinigiais), baigėsi gana laimingai. Pasak vieno pareigūno, nenorėjusio skelbti savo pavardės, pirmąją klaidą Lietuvos valdžia padarė dar šios bylos pradžioje, kai nutarė ignoruoti R. R. Watsono pretenzijas. Tikėkimės, jog ateityje bus išvengta tokių brangiai kainuojančių klaidų.

Tiesa, klausimų yra ir dėl Lietuvos aukso saugojimo D. Britanijoje sąlygų: pasak kai kurių šaltinių, jis yra tiesiog "išaldytas" ir neduoda Lietuvai jokio pelno.

Mirė seniausias Seimo narys

Liepos 20 dieną, eidamas 87-uosius metus, mirė Juozas Bulavas - seniausias Seimo narys, Lietuvos mokslų akademijos narys korespondentas, profesorius, daktaras.

J. Bulavas gimė 1909 m. sausio 9 d. Rokiškio rajono Giniotų kaime, valstiečių šeimoje. 1931 m. baigė Vytauto Didžiojo universiteto Teisės fakultetą, vėliau mokėsi Berlyne, dirbo vadovu ir mokslininku darbą valstybės, mokslo ir švietimo įstaigose: buvo Vilniaus universiteto prorektoriumi ir rektoriumi, LSSR plano komisijos pirmininko pavaduotoju, Mokslų akademijos organizaciniame ko-

mitete, buvo Teisės, paskui - Ekonomikos institutų direktoriumi.

Profesorius J. Bulavas yra išleides keletą monografijų apie Lietuvos teisę ir istoriją. Nors susidomėjęs socializmo idėjomis J. Bulavas 1931 m. įstojo į Lietuvos komunistų partiją, bet už nepaklusnumą partijos dogmatizmui ir totalitarizmui du kartus - 1938 ir 1958 metais - buvo iš jos išmestas. Už pasipriešinimą Vilniaus universiteto rusinimui, lietuviškumo palaikymą jame buvo pašalintas iš rektoriaus pareigų.

1988-1990 m. J. Bulavas tapo aktyviu Sąjūdžio nariu, prisidėjo rengiant nepriklausomos valstybės

konstitucijos projektus, buvo dabartinės Lietuvos Respublikos Konstitucijos koncepcijos metmenų komisijos narys. Nuo 1991 m. J. Bulavas buvo Seimo narys, išrinktas pagal LDDP sąrašą, dirbo Seimo Valstybės ir teisės komitete.

Seniausias Seimo narys J. Bulavas liepos 23 d. buvo palaidotas Antakalnio kapinėse valstybės lėšomis. Lietuvos Prezidentas, Seimas, Mokslų akademija ir kitos valstybės įstaigos bei organizacijos, buvę bendradarbiai ir parlamentarai pareiškė užuojautą jo giminėms bei artimiesiems.

ELI

Diplomatija

Palangoje atstogaujantis Lietuvos Prezidentas A. Brazauskas telegrama pasveikino Kolumbijos Prezidentą E. S. Pisano jo šalies tautinės šventės proga.

♦♦♦

Liepos 21 d. Prezidento patarėjas ambasadorius Justas Paleckis lankėsi Estijoje. Jis sutiko su Estijos Prezidento patarėju K. Taelu, užsienio reikalų ministru R. Sinijarvu ir Užsienio reikalų ministeri-

jos vicekancleriu R. Mialku. Vizito tikslas - pasirengimas būsimam Baltijos valstybių prezidentų susitikimui rudenį.

Patarėjas susipažino su diplomatų rengimo Estijoje sistema ir mokslinių leidinių leidyba.

Lietuvos avialinijos



Lithuanian Airlines

Nuo liepos 16 d. Londone pradėjo veikti Lietuvos avialinijų biuras-atstovybė:

Room 104, East Wing, Terminal 3, Heathrow TW6 1JH.

Lietuvos avialinijų atstovė Genovaitė Balsevičienė ir Lina Jones darbo dienomis atstovybėje dirba nuo 9 iki 17 val., o šeštadieniais nuo 9 iki 13 val. Joms paskambinti galima: 0181 745 7473. Faksas 0181 745 7346.

Kiekvieną savaitę

pirmadieniais, trečiadieniais, penktadieniais ir šeštadieniais

iš Vilniaus skrenda "Boeing 737-200" lėktuvais

į Londoną ir grįžta atgal.

Į vieną pusę skrydis trunka 2 val. 40 min.

Kviečiame pasinaudoti LAL atstovybės paslaugomis.

Skirkite LAL "Boeing" lėktuvu į Vilnių ir atgal.

Litas ir užsienio valiutos

Lietuvos banko pagal valiutų kursus vidaus ir pasaulio valiutų rinkose nuo 1995 m. liepos 28 d. nustatyti oficialūs lito ir kai kurių užsienio valiutų santykiai (litai už valiutos vienetą):

Anglijos svarai sterlingų	6.3780	Lenkijos zlotai	1.6831
Australijos doleriai	2.9434	Prancūzijos frankai	0.8313
ECU	5.3566	100 Rusijos rublių	0.0906
Estijos kronos	0.3588	Šveicarijos frankai	3.4757
Latvijos latalai	7.7670	Vokietijos markės	2.8855

Litas į bazinę valiutą ir bazinę valiutą į litus bankai keičia patvirtintu oficialiu kursu - 0.25 JAV dolerio už 1 litą, imdami ne didesnę nei Lietuvos banko nustatytą atlyginimą už keitimo operacijas. Kitas valiutas bankai perka ir parduoda pačių bankų nustatytais kainomis.



Atskrendantiems į Lietuvą sostinę "EL" skaitytojams pranešame, kad Vilniaus tarptautinio aerouosto keleivių atvykimo salėje visą parą veikia "Vilniaus banko" užsienio valiutos keitimo į litus punktas.

"Vilniaus bankas" pranešė "EL" redakcijai, kad liepos 27 dieną šiame banke nustatytos tokios užsienio pinigų pirkimo ir pardavimo kainos: JAV doleriai perkami ir parduodami po 4,00 Lt (komisinis mokestis - 0,75%), Vokietijos markės perkamos po 2,82 Lt už vieną, parduodamos po 2,91 Lt, Anglijos svarai sterlingai - atitinkamai 6,30 Lt ir 6,63 Lt, Prancūzijos frankai - 0,78 Lt ir 0,85 Lt, Šveicarijos frankai - 3,29 Lt ir 3,48 Lt, Latvijos latalai - 7,50 Lt ir 7,90 Lt.

Lietuva - "savų" žemė?

Daugiau kaip metai prabėgo nuo tos dienos, kai "EL" pasirodė straipsnis "Ar reikia Lietuvai lietuvių?" (1994 m. Nr. 25). Tokiu klausimu tada baigėsi pokalbis, kurį buvo pradėjusi Piličėjų chartija ir kurios pirmininkas Vytautas Kubilius priminė, kaip tarpukario nepriklausomos Lietuvos vyriausybė rinko iš visos Rusijos savo žmones, kaip buvo kovojama dėl kiekvieno lietuvių, likusio Rusijoje dar po 1863 m. tremimų. Anai Lietuvai lietuviai buvo didžiausias turtas. Bet niekas nėsakė, kad joje būtų pažėdinėjamos nelietuvių kilmės piličėjų teisės. Pyktis ir bartis pradėta, kai sudygo Hitlerio ir Stalino pasėtos neapykantos bei smurto sėklos.

Keroja tos piktžolės, ir nėra kam jų ravėti. Nes Lietuvoje sau neberanda vietos net tautinė "didžiūma", kuri sudėjo daugiausia aukų, kad pasaulio žemėlapiuose vėl pasirodytų valstybė - Lietuva... Tad vargu ar verta priekaištauti Vyriausybei, kad ji nerankioja lietuvių iš visų pasaulio kampų, jei ir su savo krašte gyvenančiais elgiamasi ne geriau kaip svetimos valstybės priespaudos metais, jei anot kauniečio Kosto Blaževičiaus, "pati tauta jau tapo socialiai remtina". Tokie žodžiai buvo pasakyti dienraštyje "Diena", bet ir kitų laikraščių puslapiuose neretai pasitaiko nusiskundimų, jog Lietuvai nereikia nei ūkininkų, nei mokslo žmonių, nei kūrėjų, menininkų.

Tegu kalba patys Lietuvos žmonės.

Feliksas Bajoras, kompozitorius: "Mano opera "Dievo avinėlis" taip ir liko profesionalų neatlikta, nors šiaip ja esu patenkintas. Lietuvai, pasirodo, jos nereikia. Įvairiems renginiams atsiranda lėšų, bet užfiksuoti sukurtam dalykui - stinga".

Petras Skirmantas, baletų solistas, baletmeisteris: "Teatro vadovai truputį daugiau galvoja apie save ir savo reklamą, o ne apie bendrus teatro reikalus. Gal aš čia iš viso nereikalingas?"

Geofas Vasilias, tautietis iš Vakarų, pasidalino išpuoliais apie susitikimus su Lietuvos žmonėmis 1995 m. kovo 11 d. išvakarėse Nepriklausomybės aikštėje, Vilniuje: "Aš galvojau apie tą dainininkų ratelį kaip apie Lietuvos metaforą: vieni nori praplėsti ratelį, kiti mano, kad jame turi būti tik jie".

Kas tie "tik jie"? Kaip rasti atsakymą į šį klausimą?

"Lietuvos aidas" žurnalistė L. Jas-tramskienė, pristatydamą skaitytojams fotografą iš Alytaus Zenoną Bulgakovą, teigė: "Dažniausiai Zenono nuotraukos pripažįstamos kurioje nors pasaulio valstybėje, ten paskiriamas koks nors solidus apdovanojimas, ir tik po to jos "pamatomos" Lietuvoje". Žinom, žinom - savam krašte pranašų nebūsi, ypatin-gai - Lietuvoje! Zenono žmona Giedrė dar atviresnė: "Čia, mūsų krašte, yra daug "savų", man taip atrodo. O ten, tolesniame pasaulyje,

fotografo pavardė - lyg nežinoma žemė. Ten vertinamas jo darbas, o ne žmogaus pažintys ir titulai".

Taigi, atrodytų, jog Lietuva šiandien - nebe didvyrių, o "savų" žemė, kur "savi" - tai žmonės su titulais, pareigybėmis ir pažintimis, bet ne tie, kurie savo darbu kuria naująją Lietuvą... Gal todėl ne tik turguose, bet ir valdžios kabinetuose taip gausu spekuliantų ir spekuliacijų?! Kas savaitė - nauji skandalai dėl neteisėtų ir neteisėgų valdžios vyrų manipuliacijų energijos, vandens, šilumos kainomis, tarifais, įrenginiais (pvz., šurmulys dėl vandens skaitiklių naudojimo laiko nustatymo pagal kažkokių valdininkų nesveiką fantaziją...), dėl neūkiškos, antivalstybinės politikos žemės ūkio produktų supirkimo, kreditavimo, mokesčių srityje (dėl ko Lietuvą ištiko miltų ir cukraus krizė, taip kvepianti anais, sovietiniais, laikais...). Dėl jos ir aš vos nenusižengiau krikščioniškajai moralei, pasijutau piktžiugiškai be-trinanti rankas: "Aha, brangūs žemiečiai, tautiečiai, kraštiečiai! Patikėjote valdžią įvairaus plauko "specialistams", tai ir džiaukitės dabar nemirtingais ir nesaldžiais jų "profesionalaus darbo" vaisiais!"

O tų visų negandų fone nuolat, beveik kaip suvestinės iš Jugoslavijos ir Čėčėnijos karo laukų, mirga žinios apie privačios televizijos stoties "Tele-3" darbuotojų ir jos direktorės, lietuvės iš JAV, Liucijos Baškauskaitės kovą su naujaisiais savininkais - kompanija "Status". Istorija pamokanti ir kažkuo labai primenanti didžiojo sovietinio klasiko Petro Cvirkos romaną "Frank Kruk".

To romano pagrindinis veikėjas, kaimo vaikas Pranas Krukelis, atvykęs į Ameriką, greitai persiėmė amerikoniškojo biznio dvasia, pakeitė pavardę, tapo klestinčiu graboriumi. Nelaimė, nutarė grįžti tėvų

žemėn su visu kapitalu ir amerikoniška išmintimi. Tačiau tai jam nepadėjo rungtis su Europos pakraščio sukčiais, kyšininkais, nesąžiningais teisėtumo tarnais... Nukelnėjo Franką Kruką brangūs tautiečiai lyg mažvaikį Pranelį, ir ką tu jiems! O kad Lietuvoje dabar tikri Frank Kruk laikai, vargu ar kas ginčysis!

Galgi vertėtų ir "EL" atitverti laikraštyje kampelį, kuriame surastų vietos į tėvynę jau grįžusių arba te-bemėginančių joje įsikurti tautiečių išpuoliai ir patyrimas? Jis gali būti labai įdomus. Štai nuo šviesaus atminimo S. Lozoraičio atsisakė apie 60 procentų Lietuvos žmonių. Ponui K. Bobeliui teko nueiti vos ne kryžiaus kelius, kol pasiekė Seimo deputato kėdę. Bet vargu ar joje labai patogus sėdėti: Užsienio reikalų komitetas, kuriam vadovauja p. K. Bobelis, nuolat susilaukia kritikos arba pats skundžiasi dėl to, kad komiteto nuomonės ir rekomendacijų niekas nei klausia, nei paiso.

O kiek kartų dužo į šukes tautiečių pastangos biznio srityje! Ką jau kalbėti apie grįžtančius iš Rusijos lietuvių! Prieš porą metų į juos buvo žiūrima įtariai kaip į nepakan-kamai lietuviškus, o dabar juos neretai atstumia tie, kurie galėtų būti kolegoms, bendradarbiais... Gal gailėdami vietos po gimtinės dangumi, gal bijodami konkurencijos. Skaudu už tuos, kurie buvo atstumti, gėda dėl tų, kurie veidmainiavo, žodžiais kviesdami ir užtrenkdami duris...

Lietuva tiesiog akyse traukiasi, mažėja, gūžiasi į godų egoizmą, tampa žeme tik "saviems"... Ir kai klausaisi tokių "savų" tautiečių de-javimų, jog sunku gyventi, jog valdžia rūpinasi tik savimi, taip ir norisi paklausti: "Žmogau, o tu pats - kuo rūpiniesi?"

Jūratė Laučiūtė

Sankt Peterburgas, Rusija



Žemės daina.

Zenono Bulgakovo nuotr.

Gražiausia šalies moteris - kaunietė

Liepos 22-osios, šeštadienio, naktį Nidos kultūros namuose buvo išrinkta gražiausia mūsų krašto moteris.

Vertinimo komisija, kuriai vadovavo JAV firmos "Fragrance International" prezidentas Benas Gudelis, nutarė, kad "Misis Lietuva-95" vardo verta 23 metų kaunietė vadybininkė Asta Bačkienė.

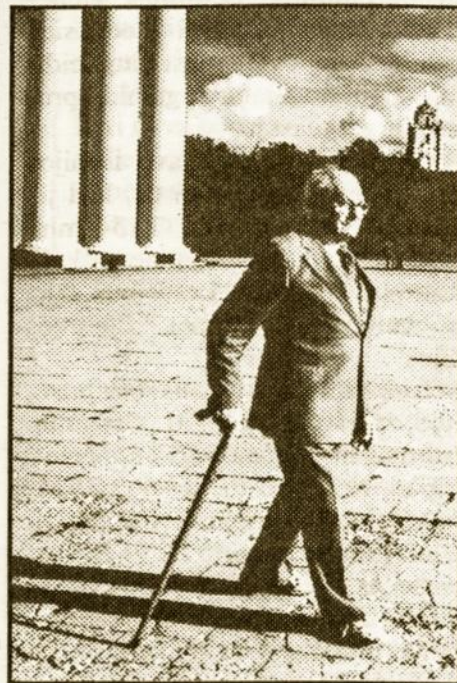
Pirmąja visemisi ir "Misis Elegancija" pripažinta 32 metų vilnietė - šėpingo mokytoja Žiginta Mozarienė, antrąja visemisi - 26 metų trakietė, dirbanti "Trakų" viešbučio administratore, Erika Vainauskienė. Trisdešimtmetė medicinos sesuo iš Plungės Margarita Mikasauskienė pelnė trečiosios vicemisis vainiką ir "Misis Publika" titulą.

Populiarus žurnalas "Moteris" išsirinko gražiausią skaitytoją - trisdešimtmetę mokytoją iš Vilniaus Audronę Urbietienę.

Šis žurnalas ir firma "Academia Femina" ir yra grožio konkurso rengėjai. Dėl gražiausios moters vardo varžėsi 16 gražuolių, atrinktų iš 59 moterų.

ELI

"Atsparumas ir atrama čia, gimtinėje"



Jau praėjo daugiau kaip penkiasdešimt metų, kai baigiantis Antrajam pasauliniam karui, į Lietuvą artėjant rusams su visa į Vakarų besitraukiančia pabėgėlių lavina keliavo ir daktaras Juozas Meškauskas, universiteto medicinos fakulteto dekanas.

Trauktis iš gimtosios žemės reikėjo, nes už vadovavimą ateitininkams, už krikščionių demokratų veiklą laukė atpildas - Sibiras.

Daktaras J. Meškauskas kilęs nuo Anykščių. Yra toks Vajeišių kaimas netoli Elmininkų.

Meškauskų šeima buvo gausi: trys broliai ir trys seserys. Kurie nepabėgo - susilaukė netgi Sibiro.

Po šitiekos metų, kai J. Meškauskas jau sulaukė beveik 90-ties, ryžosi kelionei į gimtinę. Išbuvo čia 40 dienų. Jam buvo malonu, kad jo 1988 m. išleistas užjūryje 15 metų triušas - "Lietuvos medicinos istorija" - kolegų žinoma, ja naudojamas.

Išvyko svečias su geriausiais išpuoliais, lydimas gausaus būrio gimnainčių, iškeliavo su viltimi dar ir dar kartą sugrįžti. Jei tik sveikata daktarui leis.

Algimantas Žižiūnas
Autoriaus nuotr.

"Laisvės" jachta apiplaukė pasaulį

Liepos 23-ąją, sekmadienį, per porą metų apiplaukusi pasaulį, grįžo kauniečio kapitono Igno Minioto vadovaujama jachta "Laisvė", kuri sustojo Klaipėdos buriavimo centro jachtklube. "Laisvė" - pirmoji lietuviška jachta, įveikusi Horno kyšulį, ir antroji (po "Lietuvos") apiplaukusi pasaulį.

Prieš dvejus metus, 1993 m. liepos 10 d., šia 18 metrų ilgio ir 5,3 metro pločio burine jachta išplaukė dvylika buriuotojų, tarp kurių buvo ir dvylikametis kapitono sūnus Tadas, ryžtingai ištveręs visus kelionės sunkumus. Kartu su kapitonu Igno Miniotu visus 55 200 jūrmilių nu-plaukė ir daugiau nei pusę šimto pasaulio uostų aplankė kapitono padėjėjas Vasilijus Gubanas ir vairininkas Romas Gintautas. Paskutinį kelionės tarpinį kartą su šiais drašiais vyrais ir berniuku plaukė ir du JAV lietuviai. Ne vieną ir ne du kartus "Laisvė" kartu su ištvermingais buriuotojais dalį jūros kelių nu-plauk-davo ir kiti užsienio lietuviai. Ne viename mieste, ne viename uoste "Laisvės" igula iš jų sulaukdavo ne tik dėmesio, bet ir paramos bei visokios pagalbos. I. Minioto vadovaujami buriuotojai nugabeno užsienyje gyvenantiems tautiečiams lietuviškų vadovėlių, plokštelių, įvairios mokyimo medžiagos.

"Laisvė" plaukė visuose pasaulio

vandenynuose ir aplankė Ispaniją, Angliją, Pietų Afrikos Respubliką, Naująją Zelandiją, Polinezijos salas, Čilę, Venesuelą, Karibų jūros, Šiaurės Amerikos valstybes. Su Lietuva ryšys buvo palaikomas per trumpabanginius, kurie nuolat sekė jachtos kelionę. "Laisvės" kapitono teigimu, "mes turime veržtis į priekį, plėsti savo akiratį, žinias ir stiprinti valstybę visomis kryptimis". Todėl su lietuviška trispalve pasaulį apiplaukusi "Laisvė" bei jos vyrai kartu su kapitonu I. Miniotu pirmiausia siekė paneigti visiems įgirusį teiginį, kad lietuviai yra tik artojai.

ELI

Nukentėjo ambasadorius

Liepos 22 d., šeštadienį, netoli Vilniaus, prie savo vasarvietės buvo apiplėštas Lietuvos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Baltarusijoje Viktoras Baublys. Ambasadoriumi šis LDDP narys, buvęs Vyriausybės atstovas spaudai, paskirtas prieš metus.

Apie 15 val. su žmona ir dukra jis nuvažiavo į savo sodą Gulbinuose. V. Baubliui esant garaže, prie namo privažiavo du automobiliai. Iš jų išlipę trys moteriškos kojines ant galvų užsitempę vyrai (vienas - ginkluotas durklu, kiti du - pistoletais) įrėmė į žmoną bei dukrą pistoletus ir atvarė jas į garažą pas V. Baubli. Rusiškai pagrasinę, kad bus daug kraujo ir lavonų, jie atėmė naujutėlio tarnybinio balto "Volvo-850" su geltonais baltarusiškais diplomatiniais numeriais dokumentus, raktus ir apie tūkstantį litų. Tai truko 10-15 minučių. Uždarę garažą nesurištus apiplėštuosius, plėšikai išvažiavo. Išsilaisvinusi šeima pranešė apie įvykį policijai, tačiau automobilio nepavyko rasti. "Lietuvos rytui" ambasadorius V. Baublys prisipažino, kad jautėsi kaip mėšlu apipiltas, kai tokie degeneratai įrėmė į kaktą pistoletą ir priverstė elgtis taip, kaip jie nori.

Manoma, kad pavogtasis "Volvo" turbūt jau seniai iškeliavo į kokią kaimyninę valstybę arba netgi tolimesnę buvusios SSRS šalį.

ELI

Lietuviai dažniau apiplėšiami Lenkijoje

Kaip liepos 20 d. "EL" pranešė LR užsienio reikalų ministerijos informacijos ir spaudos skyrius, Lietuvos Generalinis konsulatą Varšuvoje dar kartą įspėjo, kad padaugėjo Lietuvos piliečių apiplėšimų Lenkijos keliuose.

Liepos 20-osios naktį per 80 kilometrų nuo Varšuvos buvo apiplėštas Vroclavo kryptimi turistus vežęs autobusas. Užpuolikai vilkėjo policininkų uniformas ir turėjo policijos skiriamaisiais ženklais išmargintą automobilį. Plėšikai, grąsindami šaunamaisiais ginklais, atėmė turistų daiktus, pinigus ir asmens dokumentus.

Daugiausia apiplėšimų Gorzow Wielkopolski vaivadijoje. Lietuvos konsulatą pataria vairuotojams, važiuojantiems iš Vokietijos per Lenkiją, vykti tik šviesiu paros metu, didesnėmis grupėmis, geriausia - su samdyta apsauga. Reikia vengti nuošalių kelių, kuriuose mažiau policijos patrulių; nestoti stabdant neaiškiems asmenims. Stoti stabdant tik patruliui, vilkinčiam kelių policijos pareigūno uniformą. Kelių policininko lazdelėje turi būti įmontuotas šviečiantis ženklelis, policininko automobilis turi turėti skiriamuosius ženklus ir signalinį švyturį.

Jų pašaukimas – pagalba negalės vaikučiams

Pasakojimas apie Britų-lietuvių pagalbos fondą vaikams

Pirmą kartą apie fondo koordinatore, vilnietės Ramutės Solominienės pastangas padėti negalės vaikams ir našlaičiams išgirdau iš jos sūnaus Lino, Vilniaus universitetinės vaikų ligoninės intensyviosios terapijos ir reanimacijos skyriaus gydytojo. Ta diena medikams buvo nepaprastai džiaugsminga - jie gavo Britų-lietuvių pagalbos fondo vertingą dovaną - naują dializės aparatą. Dešimties mažylių jis atstoja su-trikusius inkstus, dovanoja brangią turtą - gyvenimą.

Patį Ramutę Anglijoje lankėsi tik vieną kartą - buvo nuvykusi aplankyti ten palaidoto tėvelio Stasio Štaro kapo. Viešnagės svečioje, o dabar jai artima tapusioje šalyje dienos ji ir susipažino su kai kuriais pagalbos fondo nariais. Jie tikri mūsų geradariai.

Fondą įkūrė 1989 m. rudenį, o 1990 m. pirmosios labdaros siuntos jau pasiekė Vilniaus, po to - ir kitų miestų bei rajonų vaikus. Iš karto pažymėsime, kad fondo įstatai reikalauja šelpti ne atskiras šeimas ir jų vaikus, o našlaičių ir negalės vaikų globos įstaigas, ligonines, sanatorijas, gausių šeimų bendrijas, visuomenines vaikų globos ir ugdymo organizacijas. Žodžiu, kiekviena fon-

do dovana skirta ne vienam kitam, o šimtam vaikų. Svarbiausia - fondas Lietuvai siunčia ne bet ką, o tai, ko stinga, ko labiausiai reikia. Tarkime, vienu metu mūsų medikai labai pasigedo vaistų, reikalingų tuberkulioze sergantiems vaikams. Vos apie tai sužinoję, fondo nariai Valkininkų "Pušelę", Kulautuvos vaikų tuberkuliozinę sanatoriją, Vilniaus tuberkuliozės ligoninę aprūpino reikalingais vaistais.

Jei būtina, fondas neišsigąsta ir didelių išlaidų, reikalingų Lietuvos vaikams remti. Teko skaityti Ukmergės "Vilties" bendrijos pirmininkės Halinos Plechavičienės fondo nariams adresuotus padėkos žodžius: "Jūs buvote pirmieji, suteikę mums pagalbą, padovanoję invalidų vežimėlių, drabužėlių, žaislų. Bet tokios didelės dovanos - mikroautobuso - tikrai ne nesapnavome. Dabar šiuo autobusiuku kasdien į specialųjį darželį ir specialiąją mokyklą važinėš dvidešimt vaikučių, turinčių negalę". O juk tokį pat autobusiuką Anglijos geradariai padėjo įsigyti ir Vilniaus miesto negalės vaikų ugdymo centrui "Viltis", o Panevėžio miesto bendrijai "Viltis" paaugojo 500 svarų sterlingų, kurie vietos reabilitacijos centrui labai pravertė tuo

pačiu tikslu. Sunku išvardyti viską, ką fondas Lietuvai dovanojo. Tiesa, toks sąrašas yra, bet jis labai ilgas...

Lankydamosi Lietuvoje su šeima fondo atstovė Hilda Piščikienė įsitikino, kad neužtenka vien materialiai remti negalės vaikus ir našlaičius, kad ir gydytojus būtina mokyti, kaip tokiems vaikams padėti, juos reabilituoti. Fondo remiamos, Vilniaus universitetinės vaikų ligoninės gydytojos Gražina Kleintienė, Lina Ragelienė, Aušra Ungurytė ir Dalia Lukšienė stažavosi pas Anglijos kolegas, o garsiam sutrikusio intelekto vaikų tyrinėtoji Dainiui Pūriui fondas padėjo nuvykti į mokslinę konferenciją.

Fondo koordinatore Ramutės Solominienės nuomone, būtina pažymėti, kad fondo kūrėjai - pirminkas Petras Leonavičius, sekretorė Hilda Piščikienė (šiomet mirė jos vyras, aktyvus fondo veikėjas Vacys Piščikas), fondui talkininkaujanti Mančesterio gydytoja Nijolė Gasiūnas ir jos vyras Aras bei daugelis kitų ne riešukučiomis labdarų suaukotus pinigų žarsto, o visokeriopai stengiasi gauti lėšų Lietuvos silpniesiems vaikams remti.

Ponia Hilda Piščikienė ir jos bendraminčiai stengiasi propaguoti fon-



Britų-lietuvių pagalbos fondo vaikams Lietuvoje vadovė H. Piščikienė ir jos pagalbininkės E. Grigelienė ir F. Senkuvienė.

S. Kasparo nuotr.

do veiklą spaudoje, pirmiausia katalikiškoje, padedant vietos lietuviams rengia muges, loterijas, daro rinkliavas, raštu arba asmeniškai kreipiasi į turtingus labdarius ir pan. O paprasti žmonės raginami neišmesti padėvėto, bet dar naudoti tinkamo daikto arba drabuželio, lankomasi ir nukainuotų prekių parduotuvėse, kitose įstaigose, tikintis ką nors iš jų išprašyti. Beje, ir R. Solominienė bandė panašiai elgtis Lietuvoje, rašyti laiškus Lietuvos firmoms, galinčioms paremti negalės vaikus, bet rezultatai menki. Matyt, apie gerumą, atjautą Lietuvoje kol kas tik šnekama.

O minėtas fondas mažai kalba, bet daug dirba. Koordinatorė R. Solominienė jam perduoda Lietuvos or-

ganizacijų prašymus, suka galvą, kaip atgabenti ir paskirstyti labdarą. Dėl to neretai kreipiamasi į užsienyje besilankančius žmones, jie prašomi parvežti bent vieną kitą dovanėlę Lietuvos vaikams. Tam Ramutė, beje, nepasižyminti stipria sveikata, aukoja laisvalaikį, kurio ne taip jau daug lieka po įtemptos darbo dienos Lietuvos informacijos institute.

- Matyt, toks jau mūsų pašaukimas, - atsiveikindama pasakė Ramutė Solominienė, pirmiausia turėdama galvoje tuos Anglijos labdarius, kurie ne vienam savo šalies gyventojui padėjo suvokti krikščionišką pareigą padėti tolimo ir gana neturtingo krašto našlaičiui arba negalės vaikui.

Rimantas Cemnolonskis

"Kartu esam stipresni"

Ši Tarptautinės diabeto asociacijos devizą jau puikiai žino tie, kuriuos ir Lietuvoje užklupo klastinga liga - cukraligė, kurie gydo ją, rūpinasi ligoniais. Ne tik žino, bet ir pritaria šiam devizui, nes įsitikino, kiek daug galima atlikti susivienijus, kaip įveikti negalią. Lietuvoje, deja, yra tūkstančiai sergančių šia liga. Tad reikėjo ieškoti išeities, kad padėtis pastebimai gerėtų. Todėl 1989 m. ir buvo įsteigta Lietuvos diabeto asociacija, kurios prezidente tapo vilnietė Vida Augustinienė. Ji - ne medikė, tačiau pati yra diabetikė, tad tuo labiau reikia rūpintis net tik savo sveikata, bet ir kitais sergančiais. Todėl ir susirūpinta, kad visoje Lietuvoje būtų kuo daugiau steigiami diabeto klubai.

- Dabar tokių klubų jau yra penkiasdešimt šeši. Jie yra visuose rajonuose, išskyrus Ignaliną, - patikslina Vida Augustinienė. - Kad greičiau visus pasiektų informacija, įsteigė-

me savo laikraštį "Diabetes". Jame - ne tik gydytojų, kitų specialistų vertingi straipsniai, patarimai, bet ir pačių ligonių mintys, patirtis siekiant pagerinti savijautą.

Ne mažiau svarbu žinoti, kaip rūpinamasi diabetikais visame pasaulyje, kaip padedama šios negalios iš-tiktams žmonėms kitur. Nelabai paguodžia žinia, kad vien Vakarų Europoje diabetu serga net 15 milijonų žmonių. Ne vienam ši liga baigsis rimtomis komplikacijomis, net invalidumu. Todėl ir skiriamos didžiulės lėšos, taikomi naujausi, efektyviausi gydymo metodai, vaistai. Tai žadina viltį, kad ligoniai nepaliekamai kančiais ir nerimui. Geras pavyzdys skatina nenuleisti rankų ir patiems.

- Jei Lietuvoje nebūtų įsteigta Diabeto asociacija, lig šiol liktume atskirti nuo pasaulio. Negautume ne tik žinių, bet ir konkrečios paramos, - neabejoja Vida Augustinienė. - Džiugina susidomėjimas, noras padėti, pasidalinti patirtimi, vaistais, diabeto kontrolės priemonėmis. Malonu, kad esame kviečiami dalyvauti įvairiuose Diabeto federacijos renginiuose. Man taip pat teko lankytis viename tokių renginių Suomijoje. Pernai, lapkričio mėnesį, buvau išvykusi į Vokietiją, kur Diuseldorfe dalyvavau turiningame seminare diabeto klausimais. Pranešėjai iš įvairių Europos šalių akcentavo, jog labai svarbu sutelkti pastangas, kad kuo daugiau diabetu sergančių žmonių galėtų išlikti darbingi, tęstų pamėgtą veiklą. Dėmesio ir pritarimo sulaukė pasiūlymas kurti mokymo planus diabetikams, kad jie patys kuo daugiau sužinotų apie savo ligą, galėtų padėti patys sau.

Šiais metais, kovo pabaigoje, aš ir penki gydytojai iš Lietuvos turėjome progą dalyvauti susitikime Graikijoje. Į Atėnus buvo susirinkę aš-

tuoni šimtai dalyvių net iš 73 šalių aptarti, kaip vykdoma Saint Vincento deklaracija, kurią Lietuvos vardu taip pat yra pasirašęs mūsų šalies sveikatos ministras Antanas Vinkus. Lietuvos atstovams buvo galimybių susipažinti su šia šalimi, jos medikų darbu gydant diabetą, pabendrauti su medikais iš kitų šalių. Visų nuomonė buvo vieninga: svarbiausia, kad dirbant pagal Saint Vincento deklaraciją neliktų nuošaly nė vienas diabetikas. Šiam kilniam siekiui įgyvendinti jau nepakanka vien gerų norų. Todėl susitikimo Atėnuose dalyviai buvo paraginti dar aktyviau bendradarbiauti, keistis patirtimi ir raginti savo šalių vyriausybes diabeto gydymui skirti daugiau dėmesio, taikyti efektyviausias veiklos programas.

Lietuvos delegacija buvo nuvykusi į susitikimą ne tuščiomis rankomis. Turėjome daug ką papasakoti apie konkrečią Diabeto asociacijos veiklą, diabeto klubų darbo organizavimą. Atėnuose, tarptautiniame diabeto žurnalo ir laikraščio darbuotojų susitikime, kur daugiau kaip 30 leidinių redaktorių svarstė žinių pateikimo, leidybos klausimus, Vida Augustinienė pristatė ir Vilniuje leidžiamą laikraštį "Diabetes".

- Taigi tie, kurie padeda mums, galėjo dar kartą įsitikinti, jog lėšas panaudojame pagal tikslą. Lig šiol mums daugiausia yra padėjusių danų firmos "Novo Nordisk" bei amerikiečių firmos "Eli Lilly" atstovybės Lietuvoje, firmos "Berlin Chemie" atstovybė bei kitos firmos. Ypač jaudina atskirų asmenų dėmesys bei nuoširdi parama. Štai ponia Lilė Korn, gyvenanti Vokietijoje, ne kartą lankėsi Lietuvoje, padėjo diabetu sergantiems vaikams. Mažaisiais viešnia rūpintis paskatino ir tai, kad jos anukė serga diabetu. Esame

dėkingi ir Australijoje gyvenančiam gydytojui, šios šalies Diabeto asociacijos atstovui Antanui Stepanui, kuris pasirūpino, kad galėtume nuvykti į tarptautinius renginius, daug konsultavo mus, kai lankėsi Lietuvoje. Viešėdami Graikijoje taip pat susiradome naujų bičiulių, bendraminčių. Tikime, kad šie ryšiai ateityje tvirtės. Man ypač malonu, kad turėjau progos susipažinti su Anglijos atstove, galėjau išsamiau pasitarti, pasidalinti darbo patirtimi.

Kad ir kaip naudinga išvykti toliau, idomu, ką veikia diabeto gydymo bei profilaktikos baruose ir kaimynai, todėl į susitikimą mus pakviėtė Latvijos diabeto gydytojai. Ten besilankantys švedų gydytojai bei medicinos seserys daug dėmesio skiria diabeto profilaktikai. Tad daug vertingo Jūrmaloje, kur vyko šis susitikimas, sužinojau ir aš, ir kartu vykusį medicinos sesuo bei diabetikų mokytoja vilnietė Juzefa Uleckienė. Latviai kartu su švedais dalyvauja vis populiariausne dvynių programoje. Tokioje programoje Lietuvos partneriai yra danai. Tai, ką sužinojome tarptautiniuose renginiuose, seminaruose, skubame papasakoti ne tik savo laikraštyje, bet ir susitikimuose diabeto klubuose. Kita vertus, išsamios žinios apie sergančių diabetu padėti Lietuvoje, jų gydymą, kitka yra vertingos tiems, kurie pasiryžę mums padėti, nes lėšų iš tiesų reikia nuolat.

Jau tradicinėmis tampa diabetikų vasaros stovyklos. Gerai, kad jas remia kai kurios Lietuvos firmos, tačiau reikalinga ir specialistų kvalifikuota parama. Jų autoritetas labai svarbus ne tik mūsų gydytojams, bet ir ligoniams. Įsteigę Lietuvoje diabeto asociaciją, ne vienam įžiebėme viltį, kad padėtis pagerės, kad bus kam padėti, patarti, kaip pačiam

įveikti šią ligą, sušvelninti jos pasekmes. Tai, kad Lietuvoje taip sparčiai žmonės pradėjo burtis į klubus, patvirtina, jog pasirinkome teisingą kelią. Nelaukiame, kol ligoniai pas mus ateis. Patys einame jų pasitikti, stengiamės kuo dažniau pabendrauti su jais. Tai labai svarbu patiems diabetikams. Kaip ir asociacijos patalpos, savas laikraštis, vasaros stovyklos. O juk palyginti dar taip neseniai apie tai tebuvo galima pasvajoti. Šioms svajonėms išsipildyti padėjo ir pačių pastangos, ir užsienio šalių firmų, specialistų, nuoširdžių bičiulių parama. Toks pasitikėjimas, konkreti pagalba ir džiugina, ir įpareigoja. Todėl ir stengiamasi, kad gyvenimas sergant diabetu būtų prasmingas, nebaugintų neviltis, vienatvė, likimo draugų, gydytojų ir visų, kurių pareiga - rūpintis sveikata, abejingumas.

Sekdami kitų šalių specialistų patirtimi (teikti skubią pagalbą telefonu) nuo 1994 metų lapkričio prie telefono pradėjome budėti ir mes. Nustatytu laiku paskambinus Vilniuje telefonu 76 08 63, galima pasitarti su gydytoju endokrinologu, kitu metu - atsakys į klausimus, patars, nurodys, kur kreiptis konkrečiu atveju Lietuvos diabeto asociacijos prezidentė arba sekretorė.

Klausiausi Lietuvos diabeto asociacijos prezidentės Vidos Augustinienės pasakojimo ir galvojau: juk mūsų šalyje sergama ir kitomis ligomis. Diabetikų darnios pastangos ne vienam tapo pavyzdžiu. Tad gal apie savo rūpesčius, problemas, pirmąją kuklią patirtį prabilus ir tarptautiniuose renginiuose, atsiras dar daugiau rėmėjų. Jų pagalba, parama tikrai bus tikslingai panaudota, tinkamai įvertinta.

Nijolė Banytė



Lietuvos diabeto asociacijos prezidentė Vida Augustinienė skaito pranešimą Atėnuose.

Karo nusikaltimų aidas Didžiojoje Britanijoje

Didžiosios Britanijos savaitraštyje "The Weekly Telegraph" buvo atspausdintas straipsnis apie karo nusikaltėlių bylas, iškeltas 14-ai žmonių, gyvenančių Anglijoje. Konkretiai kalbama apie Škotijoje, Edinburge gyvenantį Antaną Gečą, kaltinamą dalyvavimu karo nusikaltimuose. Taip pat spausdinamas didelis straipsnis su nuotrauka apie buvusį nacių okupuotos Baltarusijos policijos šefą Semioną Serafinovičių (Siemion Serafinowicz), kuris tapo pirmuoju žmogumi Britanijoje, apkaltintu karo metais įvykdytais nusikaltimais. Tikimės, jog tai sudomins "EL" skaitytojus.

"Aš esu nekaltas... Naciai manęs vos nesusaudė"

Tokiu pavadinimu pateiktas straipsnis apie S. Serafinovičių, 84 metų našlį, gyvenantį Surrey. Jį teismas apkaltino keturių nežinomų žydų nužudymu Miro regione 1941 m. spalio - 1942 m. kovo mėnesiais. Jis - pirmasis asmuo, kaltinamas pagal kontroversišką 1991 m. Karo nusikaltimų aktą, kuris leido Karališkajai apkaltos tarnybai pradėti bylą nepaisant to, jog Serafinovičius nebuvo Britanijos pilietis. Jis buvo suimtas po dviejų metų tyrimo, kurį vedė Scotland Yardo karo nusikaltimų skyrius. Skyriaus detektyvai buvo nuvykę į Izraelį apklausti potencialių liudininkų. Kaltinimai keturiems kitiems asmenims iš 14 karo nusikaltimų bylų, kurias tiria šis skyrius, vertinami kaip labai tikroviški.

Po to, kai S. Serafinovičius pasirodė Epsom magistrato teisme Surrey, jo gynėjas tvirtino, jog klientas yra visiškai nekaltas. Gynėjas teigė: "Mano kliento atvejį policija tiria jau dvejus metus, ir jis išgyvena didelį stresą bei spaudimą dėl to, jog jam pateikti tokie kaltinimai. Dabar jis yra apsisprendęs šį reikalą spręsti



S. Serafinovičius išvedamas iš Surrey teismo.

teisme, kur turės galimybę apginti savo garbę ir likusius metus nugyventi ramybėje".

Gynėjas teigė, jog S. Serafinovičius, buvęs dailidė, yra garbingas ir darbštus visuomenės narys. 1947 m. jis atvyko į Britaniją kartu su savo lenkų kilmės žmona Jadvyga, kuri prieš metus mirė. S. Serafinovičius jau 30 metų gyveno priemiesčio name Bandstead'e. Jo kambarį puošė mediniai kryžiai ir gyvūnėlių skulptūros. Baltarusių cerkvėje vakariniam Londone šis žmogus lankydavo pamaldas savo gimtąja kalba. Jis gana sunkiai kalba angliškai, tačiau mėgsta skaityti knygas anglų kalba. Jo knygų lentynoje galima rasti Ch.

Nuotr. iš "The Weekly Telegraph"

Dickenso knygos "Didžiosios viltys" ("Great Expectations") kopiją ir Otto Skorzeny, vieno mėgiamiausių Hitlerio generolų, biografiją.

Kaimynai šį žmogų apibūdino kaip malonų, ramų ir populiarią bendruomenės narį. "Jis yra iš tų žmonių, kurie visada pasiryžę padėti, - teigė vienas kaimynas. - Mes buvome labai nustebinti, kai išgirdome, kas yra kalbama apie jį teisme. Nė vienas iš mūsų negalėtų pagalvoti, jog šis žmogus galėjo taip elgtis". Vienam kaimynui S. Serafinovičius yra sakęs, jog karo metu jis buvo triskart pastatytas prie sienos sušaudymui.

Izraelio nacių medžiotojai sveiki-

na sprendimą pradėti apkaltos procesą prieš šį žmogų. Efraim Zuroff, JAV veikiančio Simon Wiesenthal Centro direktorius, korespondentui sakė: "Tai ilgas ir, atrodo, jau beviltiškas procesas, trukęs beveik devynerius metus. Iki šios dienos mes nebuvome tikri, jog bus pasiekti kokie nors konkretūs rezultatai".

Karo nusikaltimus tiriantis skyrius turi daugiau nei 14 bylų

Simon Wiesenthal Centras yra įsikūręs Izraelyje ir persekioja įtariamus dalyvavimu nacių karo nusikaltimuose. 1986 m. šis centras perdavė Downing Street įsikūrusiai analogiškai tarnybai sąrašą 17 žmonių, kurie, centro žiniomis, turėtų gyventi Didžiojoje Britanijoje.

Toliau straipsnyje pažymima, jog šeši Britanijos gyventojai, kurie buvo tardomi dėl tariamo jų įtraukimo į nacių karo nusikaltimus, išvengs kaltinimų, nes nėra pakankamai įrodymų.

Tačiau grupė žmonių iš Metropolitan Karo nusikaltimų skyriaus tęsia prieš tris metus pradėtą darbą kartu su Karališkąja apkaltos tarnyba, rinkdama medžiagą 14-ai karo nusikaltėlių bylų. Šios skyriaus darbuotojai jau apsilankė Rusijoje, Balkanuose, Baltijos valstybėse, Ukrainoje, Vokietijoje, Lenkijoje, Izraelyje, JAV, Kanadoje ir Pietų Afrikoje. Jų akiratyje buvo daugiau negu 250 žmonių, iš kurių išardyti 72.

Sausio mėnesį buvo pranešta, jog karo nusikaltimų tyrimams Vyriausybė nutrauks finansavimą kovo mėnesį. Bet juos remti finansškai ėmėsi Londono Metropolitan policija. Dabar šio skyriaus darbuotojai ne tik tirs naujas bylas, bet bus kaltinimai palaikantys pusę Serafinovičiaus apkaltos procese.

Karo nusikaltimų tyrimo skyrius Škotijoje buvo paleistas pernai, po to

kai buvo nutarta, jog nėra pakankamai įrodymų pradėti apkaltą nė vienoje iš 17 nagrinėtų bylų.

Daug kas manė, jog pirmasis sėkmingas apkaltos procesas bus Antano Gečo, lietuvių kilmės buvusio kalnakasybos inžinieriaus, 79 metų pensininko, gyvenančio Edinburge, byla. Ponas Gečas pralaimėjo teismo procesą prieš Škotų televiziją, kurios laidos metu buvo teigiama, jog šis žmogus karo metais buvo įtrauktas į žydų ir kitų tautybių civilių gyventojų naikinimą, kadangi jis tarnavo vokiečių policijos batalione Lietuvoje. Tokio pobūdžio teiginiai A. Gečas visada neigė.

Nepaisant teisėjo Lordo Milligano tvirtinimo, jog ji visiškai patenkinama galimybių pusiausvyra, pagal kurią ponas Gečas dalyvavo daugelyje operacijų, tame tarpe ir nekaltų sovietų piliečių žudyme, kaltintojai Škotijoje nemano, jog byla yra pakankamai tvirtai paruošta, jog galėtų būti perduota teismui.

Straipsnio pabaigoje pateikiami pasisakymai "už" ir "prieš" karo nusikaltimų vykdytojų persekiojimą:

Istorikas David Cesarani: "Išgyvenusieji žiaurumus, aukų šeimų nariai ir žmonės, kovoję šiame kare, nori, kad teisingumas būtų įvykdytas. Viso to negalima įkainoti. Nejaugi teisingumas jau atgyveno?"

Rabinas Marvin Hier, Simon Wiesenthal Centro Los Angeles dekanas: "Nacių karo nusikaltėliai Britanijoje neturi teisės gyventi kaip laisvi žmonės, ir nė viena visuomenė neturi teisės užtikrinti jiems laisvę".

Lordas Stoddart: "Sunkumų tiek daug, jog teisingumas gali būti pažeistas. Liudininkai bus dar senesni ir galbūt ne tokie patikimi".

Lordas Donaldson: "Patvirtinti tai, kad skriauda buvo padaryta prieš 45 metus, yra visiškai beprasmiškas dalykas".

ELI

Naujų knygų lentynoje

"Žydšaudžiai tikriausiai sudarė apie vieną procentą Lietuvos gyventojų"

Tai citata iš ką tik Lietuvos knygynuose pasirodžiusios Saros Ginaitės knygos "Žydų tautos tragedijos Lietuvoje pradžiai". Autorė - Kanados Jorko universiteto profesorė. Leidinį 2 tūkst. egzempliorių tiražu su 1994 metų data išleido "Mišos" leidykla.

Nedidelėje knygelėje autorė stengėsi aptarti pernelyg daug skaudžios žydų tragedijos nacių okupacijos metais klausimų. Nors S. Ginaitė pateikia nemažai autentiškos medžiagos, susijusios su asmeniniais prisiminimais, bet stengiasi išlaikyti aukštą mokslinį stilių. Man regis, autoriui ne visur pavyko pakankamai nutolti nuo "grynosios" publicistikos, bet čia kalba ne apie tai.

Ne tik autorė netiksliai įvardina Lietuvos žydų bendruomenės žuvusių asmenų skaičių. Teigusi, jog iš 200 tūkstančių prieš Antrąjį pasaulinį karą Lietuvoje gyvenusių žydų nenužudyta tik 8 ar 9 tūkstančiai (p. 1), kitoje leidinio vietoje (p. 37) S. Ginaitė, rašydama apie po nacistinio siaubo metų išlikusių Lietuvos žydų likimus, verčia suabejoti jau chrestomatine tapusia iš knygos į knygą keliaujančią statistiką. Ji, beje, iki šiol nėra moksliškai patvirtinta. Bet, leidinyje yra labai jau kategoriškų teiginių, o vienas jų (p. 25) - iš-

keltas į šios recenzijos pavadinimą. Pagrįstumo stinga ir kai kuriems kitiems autorės teiginiams, nes jie kol kas susilaukė tik publicistų ir kelių subjektyvumo pasižyminčių tyrinėtojų dėmesio.

Autorė didžiausią dėmesį skiria nacių okupacijos pirmajam pusmečiui Lietuvoje. Todėl įvertinamas ir 1941 m. birželio lietuvių antisovietinis sukilimas, ir Lietuvių Aktyvistų Fronto (LAF), ir Laikinosios Lietuvos vyriausybės veikla, jos pozicija bei galimybės sustabdyti Lietuvos žydų žudymą. Man atrodo, kad šiais klausimais autorė daugiausia laikėsi stereotipų, paveldėtų dar iš sovietinės istoriografijos. Reikia sutikti su autorės minimais antisemitizmo elementais LAF programoje, po to Lietuvoje, prižiūrint nacių cenzoriams, leistuose laikraščiuose (autorė mini "Į laisvę"). Bet negalima užmiršti, jog LAF buvo įkurtas ir veikė Vokietijoje, kurios naciai nelabai pasitikėjo lietuviais ir, siekiant organizacinių tikslų, nacių propagandinių reikalavimų visiškai išvengti nebuvo galima. Kita vertus, nei LAF, nei Laikinoji vyriausybė savo dokumentuose neragino žudyti žydus. Pagaliau nei LAF, nei nuo pirmųjų nacių okupacijos dienų visais įmanomais būdais okupantų nuo provin-

cijos izoliuota Laikinoji vyriausybė apie žydų žudymą rasiniais motyvais neskelbė. Buvo tik dėl nacių okupacijos neįgyvendinami siekiai teismine tvarka nubausti 1940-1941 m. sovietiniams okupantams aktyviai tarnavusius ir prie Lietuvos žmonių kankinimų, represijų, deportacijų aktyviai prisidėjusius asmenis, nepaisant jų tautybės, vienodai vertinant žmoniškumui ir pilietiškumui nusikaltusius - tiek lietuvius, tiek žydus. Deja, dėl karo suirutės, nacių propaguojamos kovos prieš "žydiškąją bolševizmą", vokiečių saugumo policijos, SD karininkų ir zonderkomandų veiklos kai kuriuose valsčiuose į atkurtos valdžios įstaigas atėjo neatsakingi žmonės, 1941 m. sovietinių trėmimų metu netekę artimųjų arba patys patyrę sovietinių tardytojų "procedūras". Todėl ideologiniais sumetimais buvo nužudyta nemažai žmonių (lietuvių, žydų ir rusų), beveik niekuo nenusikaltusių per 1940-1941 m. sovietinę okupaciją, kurią galima pavadinti žmonių supriešinimo laikmečiu. Tai stengėsi išnaudoti naciai, kartais priversdami šaudyti žydus ir tuos ginkluotus lietuvius, kuriems iš pradžių skirdavo žydų sargybinių funkcijas. Tie faktai dar beveik netyrinėti (kaip ir nacių organizuoti žydų pogromai Kaune),

nes sovietinė istoriografija, demaskuodama "buržuazinius nacionalistus", beveik nematė nacių pareigūnų veiklos. O pastarieji buvo gana įžvalgūs, todėl vokiečių saugumo policijos ir SD žudikų komandoms įsakymus daugiausia duodavo žodžiu.

Gera, kad S. Ginaitė rašo: "Neužmirškime, kad liudininkų sparciai mažėja", ir skatina rinkti atsiminimus apie žydus gelbėjusius žmones (p. 40).

Galima tik džiaugtis, kad S. Ginaitė atsiriboja nuo pastaruoju metu dažnokų visos lietuvių tautos kaltinimų Lietuvos žydų žudymu. Kita vertus, autorė pervertina lietuvių tautos galimybes padėti žudomiems kraštiečiams, stebisi, jog didžioji dalis Lietuvos žydų buvo išžudyta iki 1941 m. pabaigos, nors "tik 1942 metų sausio mėnesį Vanzės mieste įvykusioje nacistų partijos viršūnių konferencijoje buvo nutarta "galutinai" išspręsti žydų klausimą" (p. 20). Tai dar vienas patvirtinimas, kad kol kas Vakaruose dar nesuvokta, jog naciai pavertė Lietuvą (iš dalies ir Latviją, kurioje žydų buvo mažiau) visų Europos žydų būsimo totalinio naikinimo poligonu. Istoriografijoje tai jau aiškėja, bet praktiškai tebesivadovaujama sena samprata ir siekiama išaiškinti maksimalų lietuvių tautybės "žydšaudžių" skaičių.

Ateiptyje istorikų ir publicistų laukia dar daug klausimų, susijusių su Lietuvos žydų bendruomenės tragedija nacių okupacijos metais. Ši tragedija prasidėjo dar pirmosios sovie-

tinės okupacijos metu, kai buvo uždaromi žydų kultūros ir švietimo židiniai, kartu su lietuviais, lenkais deportuojami pažangiausi iš šios tautos kilę visuomenės veikėjai. Reikėtų pasidomėti, kur ir kiek kartu su žydais buvo nužudyta lietuvių, atsiskiusių šaudyti beginklius žydus. Reikėtų įvardinti ir su nacių zonderkomandomis bendradarbiavusius lietuvius. Tačiau reikėtų paaiškinti ir, pavyzdžiui, Eišiškių apskrities Kanūkų kaimo (dabar - Šalčininkų rajonas) gyventojų 1944 m. sausio mėn. žudynes, kuriose dalyvavo keli Rūdninkų girios sovietinių partizanų būriai, jų tarpe - ir S. Ginaitės minimas būrys "Mirtis okupantams".

Sutinku su S. Ginaite, jog neetiška kaltinti lietuvių tautą už jos mažos dalies nusikaltimus padedant naciams žudyti žydus, bei kaltinti žydų bendruomenę už jos mažos dalies talkinimą bolševikams 1940-1941 m. represijų ir žudynių Lietuvoje metu. Be to, žydus gelbėjusių lietuvių buvo daug kartų daugiau negu tų, kuriuos patys lietuviai vadino paniekinančiu "žydšaudžių" vardu.

Baigti norėčiau S. Ginaitės mintimi, kad tolesni tyrinėjimai, plačios diskusijos arba vadinamasis lietuvių ir žydų dialogas padėtų ne tik atskleisti dar nežinomus istorijos puslapius, bet ir užgydyti atvirus lietuvių bei žydų santykių žaizdas. Prie to, tikiuosi, prisidės ir S. Ginaitė, savo knygelę pavadindama didesnio darbo pradžia.

Stanislovas Buchaveckas

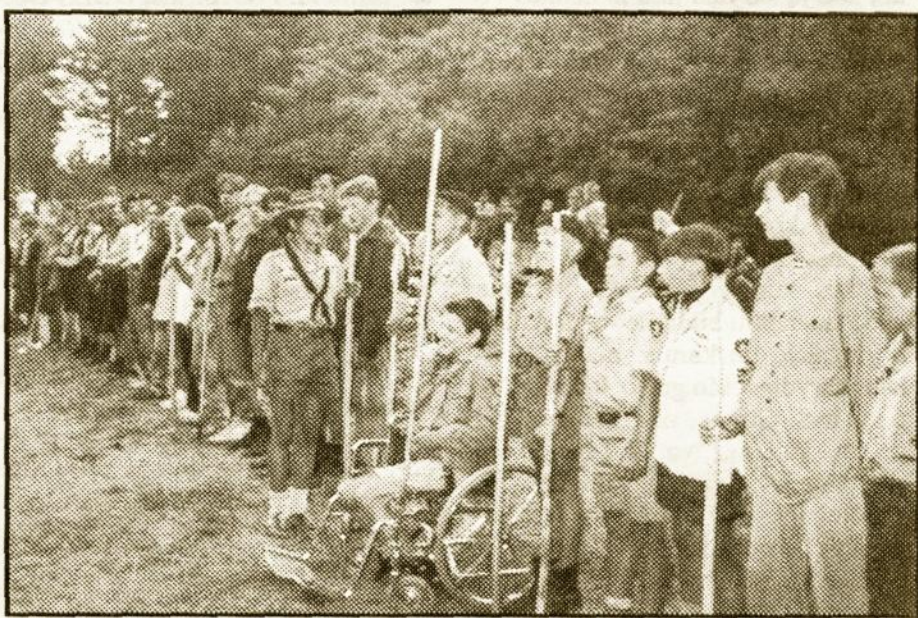
Skautams nėra laiko nuobodžiauti

Jau septintus metus Vilniaus "Kernavės" tuntas stovyklauja šalia Kernavės miestelio. Per tuos metus tuntas išaugo ir dabar jungia daugiau kaip 160 įvairaus amžiaus skaučių ir skautų.

Liepos 15-22 dienomis už poros kilometrų nuo Kernavės vyko tunto stovykla. Šiomet į ją susirinko beveik 80 skautų ir 29 svečiai iš pietų Danijos. Nors šios šalies skautai stovykloje lankėsi tik vieną dieną, jie gerai susipažino su lietuvišku skautavimu, buvo užmegzti artimi ryšiai.

Liepos 16 d. Kernavės bažnyčioje vyko iškilmingos mišios, skirtos tos parapijos 500-osioms metinėms ir bažnyčios kunigo Č. Kriaičio 50 metų kunigystei. Į iškilmės susirinko daugybė žmonių iš visos parapijos ir "Kernavės" tunto skautai.

Stovykloje nebuvo kada nuobo-



džiauti. Skautai dalyvavo įvairiose programose, kurių vadovai: M. Girčytė, R. Kačinskas, V. Kiulkys. Vakarais skambėdavo dainos ir garsūs

šūksniai, kuriuos girdėjo net Kernavėje.

*s. v. Alkas Paltarokas
Autoriaus nuotr.*

Punske stovyklavo maironiečiai

Neseniai visos Lietuvos maironiečiai grįžo į namus iš stovyklos Punske. Į ją buvo susirinkę apie 40 moksleivių su mokytojais bei globėjais iš šešių Lietuvos miestų bei rajonų: Vilniaus, Kauno, Panevėžio, Raseinių, Rokiškio ir Biržų. Stovyklautojai vaikščiojo po Punsko vals-

čiaus kaimus, susipažindami su ūkininkų gyvenimu, užrašinėjo įvairią tautosaką.

Maironiečiai aplankė Seinus, kuriuose poetas Antanas Baranuskas kurį laiką buvo vyskupu, Suvalkus, kur 1920 m. spalio 7 dieną buvo pasirašyta garsioji Suvalkų sutartis, bei

įspūdingą Vygrių vienuolyną ir ežerą.

Maironiečių vasaros stovykla jau baigėsi ir visi lauksime rudens, spalio mėnesio, kada tradiciškai suvažiuosime į Kauną ir minėsime Maironio gimimo metines.

Justinas Lapinskas

Žemaitijos ūkininkų šventė

Gražią šventę Žemaitijos ūkininkams surengė Vokietijos-Lietuvos agroserviso kooperatyvas "Kuršių kraštas", prieš dvejus metus įsikūręs Tytuvėnuose. Į šventę, pavadintą "Lauko diena", suvažiavo ūkininkai iš Raseinių, Jurbarko, Pakruojo, Akmenės, Telšių, Radviliškio, Vilkiškio, Plungės ir kitų tolesnių ir artimesnių rajonų.

Su gražia švente žemdirbius pasveikino Seimo narys Antanas Račas, kurio iniciatyva ir įkurtas šis kooperatyvas, teikiantis sudėtingų žemės ūkio mašinų paslaugas ūkininkams. Už prieinamą kainą žemdirbys gali išsinuomotį techniką žemei įdirbti, derliui nuimti, laukams nupurkšti. Kooperatyve jau 95 nariai. Jiems paslaugos teikiamos su 25 proc.

nuolaida. Šiuo metu kooperatyvas turi 1870 hektarų žemės, iš jų 70 proc. - Tytuvėnuose. Tačiau "Kuršių kraštas" dirba ir Lioliuose, ir Kražiuose, ir Šiauliu, Pakruojo, Raseinių rajonų žemėse. Kitos analogiškos agroserviso įmonės Lietuvoje nėra. Vokietijos žemės ūkio ministerija technikai įsigyti skyrė kooperatyvui 2,4 mln. markių.

Apie respublikos žemės ūkio problemas kalbėjo ir pagalbą kooperatyvui žadėjo Žemės ūkio ministerijos sekretorius Vaclovas Putrimskis. Apie technikos parko plėtimo problemas kalbėjo "Kuršių krašto" kooperatyvo vadovas Vytautas Šimkūnas, Kelmės ūkininkų konsultavimo biuro pirmininkas Petras Pipiras ir kiti.

Kooperatyvas bendradarbiauja su garsiomis pasaulio cheminių preparatų firmomis "AgrEvo", "SANDOZ", "Mosanto", "CIBA". Šių firmų atstovai Lietuvoje - Roma Laurinkienė, Rūta Narmontienė, Kastytis Patejūnas - papasakojo ūkininkams apie naujausius chemikalus kovai su kenkėjais, apie naujausią žemės dirbimo techniką kalbėjo Kelmės ūkininkų konsultavimo biuro darbuotojas Vytautas Kriščiūnas, apie kooperaciją ir jos reikšmę - svečias iš Vokietijos Uwe Lenzer.

Ūkininkai apžiūrėjo naujausią techniką, ūkininkų pasėlius. Šventė baigėsi vakarone, kurios metu skambėjo lietuviškos dainos, eilės, lietuviška muzika.

Adolfas Strakšys

GUNNEL TRAVEL SERVICE LTD

parūpina bilietus kelionėms lėktuvais, laivais, užsako viešbučius.

Skrydžiai iš Londono į Vilnių ir atgal:

Skandinavijos Avia Sistema (SAS)
bilieto kaina - £285 + mokesčiai.

Skrydžiai Austrijos oro linija -
kaina £261.00 + mokesčiai.

Skrydžiai Suomijos (FINNAIR) oro linija -
kaina £259.00 + mokesčiai.

(Skrendantieji šiuo skrydžiu turės vieną naktį permiegoti Helsinkyje.)

SAS skrydžiai iš Mančesterio
(per Kopenhagą) į Vilnių ir atgal:
Bilieto kaina - £305.00 + mokesčiai.

Dėl smulkesnės informacijos kreiptis:

Gunnel Travel Service LTD
45 Woodthorpe Road
HADLEIGH, Suffolk, IP7 5JB
Tel 01473 828855
Fax 01473 828866

Sportas

Vyks į Atlantą

Liepos 25 d. Lietuvos Tautinis olimpinis komitetas - LTOK nutarė siųsti į Tarptautinį olimpinį komitetą (IOC) patvirtinimą, kad mūsų šalies atstovai 1996 m. dalyvaus XXVI vasaros olimpinėse žaidynėse Atlantoje, JAV. Oficialus kvietimas buvo gautas liepos 20 d.

Lietuviai penktieji pasaulio jaunų krepšinio čempionate

Atėnuose vykusiame pasaulio jaunų krepšinio čempionate lietuviai 85:81(36:42) nugalėjo Prancūzijos komandą, antroje ketvirtfinalio grupėje užėmusią ketvirtąją vietą. Varžybos su Argentinos jauniais dėl penktosios vietos baigėsi mūsų rinktinės pergale - 89:73 (37:34). Čempionais tapo graikai, Lietuvos jaunieji krepšininkai - penktieji pasaulio krepšininkai.

VIII Europos aklųjų ir silpnaregių čempionate - 7 lietuviai

Liepos 18 d. Ispanijos mieste Valensijoje prasidėjo VIII Europos aklųjų ir silpnaregių čempionatas, kuriame Sigita Markevičienė tarp nereginiųjų B1 grupėje 800 m bėgime iškovojo Lietuvai pirmąjį aukso medalį, 100 m nuotolį nubėgo ketvirtą. Jauniausia šios rinktinės narė Lina Liaudinskaitė 100 m bėgime tarp silpnaregių buvo trečioji.

Dvylikametė šiaulietė pelnė penktąją vietą

Prancūzijoje surengtame Europos BMX (mažųjų dviračių) čempionate penktąją vietą užėmė dvylikos metų Vilma Rimšaitė iš Šiaulių. Iš viso rungtyniavo 1800 dviratininkų iš 22 šalių, Lietuvai atstovavo 17 sportininkų.

"Volvo" etapą laimėjo lietuviai

Liepos 23 d. Latvijos sostinėje Rygoje, pasaulio konkūrinio jojimo taurės "Volvo World Cup" Vidurio Europos lygos dešimtajame etape, nugalėtoju tapo Vincas Civinskas su žirgu Rajonu.

Šis jojikas laimėjo ir antrąją

rungtį bei pelnė trečiąją prizą ketvirtyje rungtyje. Tarp 16 konkurentų buvo 5 mūsų sportininkai. Antanas Ruškys su Harperiu užėmė 4-ąją, Jonas Lukošius su Veimaru - 8-ąją, Rytis Vaišnys su Vikingu - 13-ąją vietas.

Šiuolaikinės penklakovės vyrų rinktinė - Šveicarijoje

Liepos 27 d. Bazelyje prasidėjo šiuolaikinės penklakovės pasaulio čempionatas. Lietuvai jame atstovaus dvidešimtmetis Andrius Zadneprovskis, meistras Gintaras Staškevičius, taip pat Saulius Kerza ir Edvinas Krungolcas. Varžybos sportininkai rengėsi su savo treneriais. A. Zadneprovskis - didžiausia Lietuvos rinktinės viltis, ypač estafetės varžybose.

Tarsi žalgirio mūšio nugalėtojai

Lenkijoje, Olštyno vaivadijoje, vyko tarptautinis 1979 m. gimusių futbolininkų turnyras, skirtas 585-osioms Žalgirio mūšio metinėms. Grupės varžybose Vilniaus futbolo mokyklos auklėtiniai, vadovaujami S. Bakano, 6:1 nugalėjo Olštyno "Stomil" komandą, 4:0 - Ilavos "Jeziorkos" komandą, 11:1 - Mragovo "Mragovos" klubą. Žaisdami finale su kitos grupės nugalėtojais - Kaliningrado "Junost" klubo futbolininkais - vilniečiai nugalėjo 4:0. Žodžiu, viskas buvo panašiai kaip Žalgirio mūšyje.

Pajėgiausia dviratininkė - lietuvė

Iš Tarptautinės dviratininkų sąjungos (UCI) gautas oficialus geriausios pasaulio dviratininkų sąrašas.

Pirmoji jame - lietuvė Rasa Polikevičiūtė, mūsų šalies rinktinės narė, 1994 m. pasaulio čempionato komandinių lenktynių sidabro medalininkė. Ji surinko 748 taškus ir pralenkė sąrašą antrąją įrašytą Rusijos sportininkę V. Polchanovą 149 taškais, o trečiąją - šveicarę L. Zberg - net 172 taškais.

Visos geriausios Lietuvos dviratininkės pateko į keturiasdešimtuką. Tai Jolanta Polikevičiūtė, Diana Žiliūtė, Edita Pučinskaitė, Liuda Triabaitė.

ELI

V PLSŽ renginiai

Liepos 29 d. 12 val. Vilniaus tarptautiniame aerouoste Aviacijos šventė. 19 val. Vilniaus "Žalgirio" stadione futbolo varžybos "Lietuva-Baltarusija".

Liepos 30 d. 10 val. Krepšinio varžybos. Sklandymo sportas. 11 val. Šv. Mišios Arkikatedroje. V PLSŽ vėliavos šventinimas. 11 val. Biliardas. Žirgų sportas. 21 val. Vilniaus Kalnų parke iškilmingas žaidynių atidarymas.

Liepos 31 d. 9 val. Keliautojų sportas. Kulkinis šaudymas. 10 val. Biliardas. Šachmatai. Tenisas. Tinklinis. Akrobatų sportas. Sklandymo sportas. 12 val. Buriavimas. 13 val. Krepšinis. 14 val. Krepšinis. 15 val. Biliardas. Buriavimas. Šachmatai. Akrobatų skraidymai. 16 val. Krepšinis. Rankinis. Tenisas. Tinklinis.

Rugpjūčio 1 d. 9 val. Keliautojų, parašiutų sportas. Kulkinis šaudymas. Stalo tenisas. 10 val. Biliardas. Stendinis šaudymas. Šachmatai. Tenisas. Tinklinis. Akrobatų skraidymai. Sklandymo sportas. 10.30 val. Lengvoji atletika. 11 val. Futbolas. 12 val. Buriavimas. Precizinis skraidymas. 13 val. Krepšinis. 14 val. Futbolas. Krepšinis. 15 val. Biliar-

das. Futbolas. Šachmatai. Akrobatų skraidymai. Parašiutų sportas. 16 val. Krepšinis. Rankinis. Tenisas. Tinklinis. Lėdo ritulys. 17 ir 19 val. Futbolas. 18 val. Šachmatai.

Rugpjūčio 2 d. 9 val. Keliautojų, parašiutų sportas. Kulkinis šaudymas. Stalo tenisas. 10 val. Biliardas. Kėgliai. Stendinis šaudymas. Šachmatai. Tenisas. Tinklinis. Krepšinis. Sklandymo sportas. 11 val. Krepšinis. 12 val. Buriavimas. Kėgliai. Sportiniai šokiai. Precizinis skraidymas. 14 val. Krepšinis. 15 val. Badmintonas. Biliardas. Sportinė žūklė. Stendinis šaudymas. Šachmatai. Lėdo ritulys. Parašiutų sportas. 16 val. Plaukimas. Rankinis. Sportiniai šokiai. Tenisas. Tinklinis. 19 val. Lietuvos operos ir baleto teatre grožio konkursas "Gražiausia pasaulio lietuaitė-95". 20 val. Dviratčių sportas.

Rugpjūčio 3 d. 9 val. Keliautojų, parašiutų sportas. Kėgliai. Sportinė žūklė. Stalo tenisas. Stendinis šaudymas. 10 val. Badmintonas. Biliardas. Šachmatai. Tenisas. Tinklinis. 11 val. Dviratčių, sklandymo sportas. Sunkioji atletika. 12 val. Buriavimas. Futbolas. Krepšinis. Precizinis skraidymas. 13 val. Krepšinis. Reg-

bis. 14 val. Futbolas. 15 val. Badmintonas. Biliardas. Futbolas. Kėgliai. Šachmatai. Parašiutų sportas. 16 val. Plaukimas. Sportiniai šokiai. Stendinis šaudymas. Tenisas. Tinklinis. 16 val. Kauno muzikiniame teatre Sporto veteranų forumas. 17 val. Dviratčių sportas. 17 ir 20 val. Futbolas.

Rugpjūčio 4 d. 9 val. Stalo tenisas. 10 val. Badmintonas. Krepšinis. Krepšinis (3x3). Šachmatai. Tenisas. Sklandymo sportas. 11 val. Dviratčių sportas. Sunkioji atletika. Precizinis skraidymas. 12 val. Buriavimas. 13 val. Regbis. 13.30 val. Lėdo ritulys. 15 val. Plaukimas. 15.30 val. Žirgų sportas. 16 val. Sportiniai šokiai. Tenisas. Ristūnų lenktynės širvintose. 17 val. Krepšinis. 19 val. Bėgimas "Trakai-Vilnius". 19 val. Kauno žiemos sporto rūmuose Dailliojo čiuožimo parodomosios varžybos.

Rugpjūčio 5 d. 9 val. Krepšinis. 10 val. Krepšinis. 11 val. Žirgų sportas. 17 val. Kauno S. Dariaus ir S. Girėno stadione V PLSŽ uždarymas.

Varžybos vyksta Alytuje, Elektrėnuose, Kaišiadoryse, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Trakuose, Vilniuje.

EUROPOS LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN - Lithuanian weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT, England. Tel.: 071-727 2470 Fax: 071-792 8456 ISBN 0901941 45X

Prenumeratos kaina metams: Didžiojoje Britanijoje - 40 svarų. Vokietijoje - 100 DM.

Lietuvoje "EL" rėmėjams - 168 Lt. Visur kitur - 40 sv.

Vienoje skiltyje dėto skelbimo kaina 10 sv. (minimumas). Didesni skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštį kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjas, nei redakcija nesilima atsakomybės.

Vyr. redaktorius Vladas Dargis

Redakcija rankraščius taisy ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ir leidėjo nuomonę.

Lietuvių Kronika

Siųsdami "EL" prenumeratą pažymėkite:

"Europos lietuvių" administracijai, 2 Ladbroke Gardens, London, W11 2PT.

Tel.: 071-727 2470 Faksas: 071-792 8456

"EUROPOS LIETUVIS" SPAUSDINAMAS VILNIUJE

Šis "EL" Nr. 31 išsiųstas iš Vilniaus liepos 31 d.

LONDONAS

ANTROJO PASAULINIO KARO PABAIGOS MINĖJIMAS

Sporto ir socialinis klubas šeštadienį, rugpjūčio 19 d., 20 valandą, klubo patalpose 345A Victoria Park Road London E9 rengia Antrojo pasaulinio karo - VI Day - pabaigos šeimyninį minėjimą-vakarą.

Įėjimas su bilietais (kaina 5 svarai), kuriuos galima įsigyti iš anksto klube pas sekretorių. Veiks maisto bufetas.

Naujasis klubo sekretorius Alan Latham kviečia visus Londono lietuviškos bendruomenės narius lankyti savame klube. Aš esu visuomet pasirengęs visus sutikti ir Jums pasitarnauti.

JUNGTUVĖS NAUJAI ATVYKUSIŲ IŠ LIETUVOS

Liepos 15 d. lietuvių Šv. Kazimiero bažnyčioje Londone susitaukė Virgilijus Našlėnas ir Dalia Straževičiūtė. Abudu ukmergiškiai. Bažnyčioje ir vaišėse dalyvavo abiejų motinos ir giminės iš Lietuvos, taip pat draugai bei bičiuliai Anglijoje. Vaišės įvyko parapijos svetainėje.

Anksčiau, birželio 8 d., taip pat Lietuvių bažnyčioje susitaukė Eduardas Loda iš Aukštosios Panemunės (apie tai kiek klaidingai buvo pranešta "EL" Nr. 27) su Neringa Kas-

PAMALDOS

Bradforde - rugpjūčio 6 d., 12.30 val.

Nottinghame - rugpjūčio 6 d., 11.15 val., Židinyje.

Eccles - rugpjūčio 13 d., 12.15 val.

Nottinghame - rugpjūčio 13 d., 11.15 val., Židinyje.

Stoke on Trente - rugpjūčio 13 d., 14.30 val., Šv. Wulstane.

Nottinghame - rugpjūčio 15 d., Žolinėje, 11.15 val., Židinyje.

Derbyje - rugpjūčio 19 d., 14 val., Bridge Gate.

Nottinghame - rugpjūčio 20 d., 11.15 val., Židinyje.

Mansfelde - rugpjūčio 20 d., 14.30 val., Šv. Pilype.

Nottinghame - rugpjūčio 27 d., 11.15 val., Židinyje.

tanjeda Martines, lietuve, gim. Kolumbijoje.

LIETUVIŲ ŠVENTO KAZIMIERO KLUBO METINIS SUSIRINKIMAS

Metinis Šv. Kazimiero klubo narių susirinkimas įvyks rugpjūčio 6 d., 13.30 val., parapijos menėje 21 The Oval, London E2.

Susirinkimo darbotvarkėje - pranešimai iš klubo 1994-1995 metų veiklos, bus renkama valdyba.

Visi klubo nariai kviečiami dalyvauti savo organizacijos susirinkime.

MANČESTERYJE

DARIAUS IR GIRĖNO SKRYDŽIO IR MINDAUGO KARŪNAVIMO MINĖJIMAS

Liepos 15 d. LKV S-gos "Ramo-vės" Mančesterio skyrius surengė Mančesterio lietuvių klube S. Dariaus ir S. Girėno skrydžio ir Mindaugo krikšto bei karūnavimo minėjimą, kuriame dalyvavo vietos bei apylinkės lietuvių ir vienas jaunuolis iš Lietuvos.

Minėjimą atidarė ir pravedė ramovėnų skyriaus pirmininkas Vl. Bernatavičius, kuris pasveikino susirinkusius į minėjimą ir paprašė visų tylos minute pagerbti tragiškai žuvusius Atlanto nugaletojus kap. S. Dariaus ir ltn. S. Girėnų. Paskaitą, kuri susidėjo iš trijų dalių, skaitė A. Podvoiskis.

Prelegentas savo paskaitoje glaus-tai nusakė S. Dariaus ir S. Girėno drąsų skrydį per Atlantą, kuris Lietuvą išgarsino visame pasaulyje ir pažadino gestančius lietuvių jaus-

Pigiai parduodamas

butas Trakų miesto centre.

I aukšte, 2 kambariai, 50 kv. m, 100 m nuo ežero.

Rašyti:

"Europos lietuvis", A. Strazdelio 1, 2600 Vilnius, Lietuva.

Vykstantiems į užsienį "EL" pataria gerai apsisaugoti, tai padės išvengti ligos ar kitos nelaimės atveju susidariusių išlaidų, ir linki geros bei atmintinos kelionės!

mus, kad net ir nutautėję prisipažino esą lietuviai kaip ir S. Darius ir S. Girėnas. A. Podvoiskis pabrėžė ir tai, kad jų skrydis liko įamžintas visiems laikams. Prelegentas, remdamasis liudininkų parodymais, įrodė, kad "Lituanica" nušovė vokiečiai. Perskaitė ir S. Dariaus ir S. Girėno testamentą, kuriame nusakytas skrydžio tikslas ir tai, kad šis skrydis per Atlantą skiriamas Jaunajai Lietuvai.

Kartu buvo paminėtas ir Feliksas Vaitkus, kuris irgi nugalejo Atlantą 1935 m. Tokiu būdu lietuviai Atlantą nugalejo du kartus. Bet F. Vaitkaus skrydis tokio garso, kaip S. Dariaus ir S. Girėno, nesusilaukė - gal dėl to, kad nežuvo. Tačiau abiejų skrydžių pabaiga buvo tragiška. F. Vaitkui nusileidžiant Airijos laukuose, įvyko avarija: sudužo lėktuvas ir užmušė besiganančią karvę, bet pats išliko gyvas. Be to, F. Vaitkus buvo S. Dariaus ir S. Girėno testamentu vykdytojas. Todėl minint S. Dariaus ir S. Girėnų, prisimintas ir jis.

Antroje paskaitos dalyje buvo paminėtas Mindaugo krikštas ir karūnacija, jo ir sosto įpėdinių tragiška mirtis ir tai kad Lietuva buvo karalystė. Ligi šiol noras Lietuvą paversti karalyste nepasisekė.

Kartu buvo paminėta ir dabartinė Lietuva, jos esama ir numatoma ateitis.

Meninėje dalyje porą eilėraščių paskaitė A. Bruzys ir vieną V. Bernatavičius. Baigus minėjimą, sugiedotas Lietuvos himnas.

Vakaras praėjo visų puikioje vasaros nuotaikoje.

A. P-kis

Pataisa. "Europos lietuvių" Nr. 28 korespondencijoje apie DBLS Mančesterio ir apylinkės skyrių pirminkų pasitarimą dėl apylinkės

skyrių suvienijimo praleistos ir sukeistos pavardės. Turi būti: "Pasitarime dalyvavo DBLS Mančesterio sk. pirm. A. Podvoiskis, DBLS Boltono sk. pirm. H. Vaineikis, Ročdale sk. pirm. V. Motūza ir DBLS Leigh skyriaus atstovas A. Bruzys."

Be to, parašyta, kad klubo aplinka nebuvo prižiūrima. Turi būti: "klubo aplinka prižiūrima tvarkingai."

Manau, kad klaidos įvyksta surenkant tekstą.

A. P.

"EL": Atsiprašome gerbiamų korespondentų už klaidas laikraštyje, kurios dažniausiai atsiranda todėl, kad faksu gautuose tekstuose dėl įvairių priežasčių negalime perskaityti žodžių, ypač - pavardžių ir pavadinimų.

AUKOS SKAUTŲ STOVYKLAI

Wolverhamptone gyvenanti pensininkė ir LSS Garbės narė p. Genė Kaminskienė, dosni ir kasmetinė rėmėja, atsiuntė iš savo pensijos 25 sv. auką skautų stovyklai ir 25 sv., surinktus skautiškos idėjos rėmėjų, wolverhamptoniečių. Viso: 50 sv.

Aukotojai: G. Kaminskienė - 25 sv; po 5 sv. - V. Kelminstraitis, B. Krikščionas; po 2 sv. - V. Matukas, A. Ivanauskas, A. Petkevičius, J. Petkevičius, J. S. Narbutai, H. Bundonis, H. Lockley; po 1 sv. - A. Zubrickas.

Nuoširdus skautiškas ačiū p. G. Kaminskienei už didelę auką ir sveikinimo žodžius. Nuoširdus didelis skautiškas ačiū visiems skautiškos idėjos rėmėjams už kasmetines aukas.

v. s. J. Maslauskas

REIKALINGOS KNYGOS

"Europos lietuvių" redakcijai Vilniuje skubiai reikalinga Juozo Kapočiaus "Lietuvių enciklopedija" (trisdešimt šeši tomų) ir mėnesinio žurnalo "Santarvė" komplektai. Už pervežimą užsimokėsime patys.

Taip pat reikalingi Nidos Knygų klubo leidinių komplektai. Juos įteiktume Lietuvos bibliotekoms.

Rašykite:

"Europos lietuvis", A. Strazdelio 1, 2600 Vilnius, Lietuva.

Vaistai į Lietuvą

Priimame užsakymus ir siunčiame į Lietuvą visų rūšių visame pasaulyje gaminamų vaistų.

Siunčiame ir tokių vaistų, kurių be gydytojo recepto negalima pirkti. Mums receptas nereikalingas, jei vaistų pavadinimas yra žinomas.

Taip pat pristatome Lietuvoje ir kitur rašomąsias mašinėles su lietuvišku šriftu.

Elektroninė "Optima" rašomoji mašinėlė su lietuvišku šriftu, su pristatymo išlaidomis kainuoja 150.00 sv., doleriais - 230.00. Rašomoji juostelė, cartridge - 4.00 sv., doleriais - 6.00. Klaidų atitaisy-mo juostelės (5) - 7.00 sv., doleriais - 10.00.

Pristatome į rankas pinigines dovanas Lietuvoje.

Baltic Managment Company.

(Z. Juras & A. Juras).

11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB, England, telef. 0181 460 2592, fax 0181 402 9403.

PASAULYJE

Diplomatiniai santykiai su Eritreja

Šv. Sostas užmezgė diplomatinius santykius su Eritreja - nedidele Afrikos valstybe, kuri tik 1993 m. gegužės 24 d. tapo nepriklausoma.

Šiuo metu Eritrejoje gyvena 3 mln. 700 tūkst. žmonių, plotu ji yra du kartus didesnė už Lietuvą. Nuo XIX a. pabaigos iki Antrojo pasaulinio karo vidurio Eritreją buvo kolonizavę italai. 1952 m. Eritreja buvo prijungta prie Etiopijos. Tuoj po prijungimo susikūrė ginkluota eritriečių opozicija. Per 30 metų kovose ir dėl Etiopijos represijų žuvo daugiau negu 200 tūkst. žmonių. Didesnė dalis dabartinės Eritrejos gyventojų yra musulmonai. Krikščionių yra maždaug 100 tūkst.

Pasmerkta vergija Brazilijoje

Brazilijos vyskupų konferencija neseniai paskelbė dokumentą, smerkiantį vis didėjantį tikrą tikriausios vergovės įsigalėjimą šiame krašte. Dokumente sakoma, jog vien 1994 m. Brazilijoje užregistruota 25 tūkstančiai atvejų, kai žmonės buvo paversti vergais, tačiau neoficialiais duomenimis šis skaičius yra keliskart didesnis. Nusikaltimo aukomis dažniausiai tampa indėnai, jų paversta beveik 10 tūkstančių; įregistruota per 2 tūkstančius vaikų bei pagulgių vergijos atvejų.

Popiežiaus kelionė į Afriką

Šį rudenį įvyksianti Šv. Tėvo apaštalinė kelionė į Afriką truks šešias dienas, nuo rugsėjo 14-osios iki 20-osios. Šv. Tėvas aplankys keturis miestus trijose Afrikos valstybėse: Kamerūno sostinė Jaunde, Pietų Afrikos Respublikos sostinė Pretoriją ir Johannesburgą, taip pat Kenijos sostinę Nairobi.

Rengiamasi dutūkstantųjų šventųjų metų jubiliejui

Italijos vyriausybė ir Romos miesto savivaldybė yra labai rimtai pasiryžusios dėti visas pastangas, kad Kristaus įsikūnijimo jubiliejus būtų tikrai tinkamai ir iškilmingai pažymėtas ir kad būtų sudarytos kuo palankesnės sąlygos į jubiliejų Romoje atvykstantiems maldininkams, kurių, kaip spėjama, turėtų būti dešimtys milijonų. Iki jubiliejaus numatoma nutiesti naują Romos metro liniją. Taip pat parengtas specialios pėsčiųjų trasos iš senamiesčio į Vatikaną projektas. Turima pastatyti specialias ir labai talpas automobilių stovėjimo vietas. Vyksta ir dvasinis pasirengimas dutūkstantųjų metų sukakčiai nuo Kristaus įsikūnijimo. Daugumoje katalikiškų kraštų jau susikūrė, kituose šiuo metu kuriasi vietiniai bažnytiniai jubiliejaus komitetai.

Lietuviai Europos katalikų jaunimo sąskrydyje

Liepos 7-9 d. Šiaurės Italijos San Giovanni al Metisone miestelyje vyko Europos katalikų jaunimo sąskrydis, kuriame dalyvavo ir būrelis jaunuolių iš Lietuvos. Drauge buvo nuvykęs ir Lietuvos Seimo narys Algirdas Patackas.

Vatikano radijo lietuviškų laidų redakcijos žinios